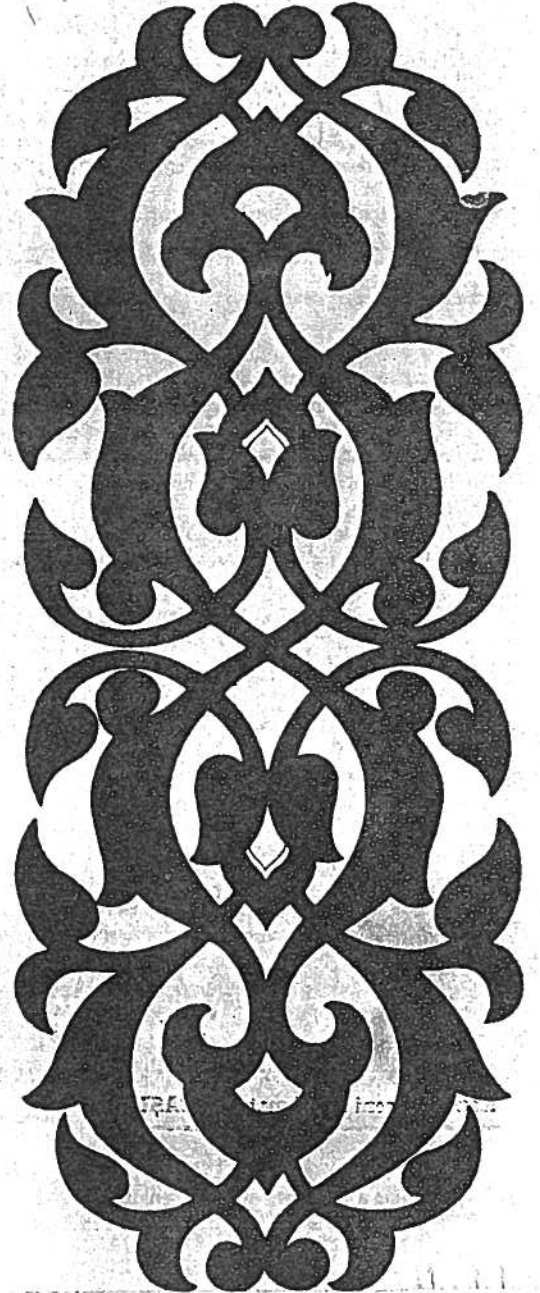

FİKİR VE SANAT DERGİSİ

dergimiz
üç
yaşında

1/69

1969'a Girerken

Hüseyin KABASAKAL

Sahibi:

Ağın Kültür Derneği adına
Dr. Vakıf ÖZKUL

Bu sayıda yazı işleri müdürü:
Hüseyin KABASAKAL

İdare ve haberleşme adresi:
İç Cebeci Özsoy sokağı
No: 3/4 — ANKARA

Yazı Kurulu:
Nuri ONAT, Nihat ASYALI
Mehmet ERGÖNÜL

Gönderilen yazılar "Yazı
Kurulu"nun incelemesin-
den geçer.

Gönderilen yazılar, yayın-
lansın veya yayınlanmasın,
geri verilmiyeceği gibi telif
ücreti de ödenmez.

Dergimiz ayda bir çıkar.

YIL: 3 SAYI: 25

OCAK — 1969

FİATİ: 200 Krş.

YILLIĞI: 24 TL.

Dizgi ve Baskı:

TÖYKO matbaası

Tel: 10 41 68

Ulus — ANKARA

1968 yılı da; yarı sarhoş ihtiyar bir insan gibi, yorgun, sarsak adımlarla, bağrında binbir çeşit acı tatlı beşerî hadiseler kaynaştığı halde ömrünü tamamladı. 1969 yılı, pelerininin etekleri altında neler getiriyor, bilmiyoruz. Yüzünde şüpheli bir maske var. Kalın pelerinin kıvrımlarını, yer yer kabartan bir kaynaşmanın izleri, ayan beyan görünüyor. Bu, nemene hediyelerin hazırlığıdır? Bekliyorum, göreceğiz. Tarihin köhne teknesi, dünya milletlerini, kalın bulutlar altında uzanan, ilerisi pek görünmeyen dalgah bir denizin enginliğine doğru, bozuk puslasının gösterge sine göre ağır ağır sürüklüyor.

İnsanlık tarihi, onbirlerce "yılbaşı"nı, hep böyle, bu ortamda karşıladı. Olanaklara daima, mistik bir tevekkülle göğsünü siper etti.

Kaderinin sınırlarını, yılbaşı, yıl sonu ölçüleri içinde çizdi durdu. Gene bu sorunlarla, takvim dediğimiz ölçeği buldu. Yılbaşı bu ölçeğin ilk basamağıdır. İnsanoğlu, tarihi boyunca çeşitli takvimler yaptı ve kullandı. Takvim; zaman denilen sonsuz şeridin; yıl, ay, hafta, gün kesimlerine bölünme halidir. Bir başka deyimle takvim, insan'a zamanın şuurunu veren akıl ölçeğidir.

Tarihin kaybettiği en eski çağlardan beri, çinlilerin, Mısırlıların Kaldeliler'in vs. milletlerin kendilerine göre takvimleri olduğu biliniyor. Bu takvimlerin hepsinde; güneş, ay, yıldızlar gibi gökyüzü aleminin hareketleri esas olarak alınmıştır.

Bu hesaplarda, önemli bir olay "tarih başı" olarak kabul edilmiştir.

Bizim 1926 yılında kabul ettiğimiz, Milâdî takvimin başlangıcı "İsanın doğduğu gün"dür. Bundan önce kullandığımız Hicrî ve Rumî takvimde de başlangıç; Hz. Muhammed'in Mekken'den Medine'ye göç ettiği gündü. Rumî takvim de, dünyanın güneş etrafındaki devrine göre kurulmuşsa da şimdi kullandığımız takvimden 13 gün geriye ve hatalıydı.

Milâdî takvimin esası şudur: Dünya, güneşin etrafındaki dönüşünü; 365 gün 5 saat 48 dakika 46 saniyede tamamlar. Hesapları kolaylaştırmak için bu, 365 gün olarak kabul edilmiştir. Geriye kalan saatlar 4 yılda, 24 saat tutar. Bu da, 4 yılda bir, Şubatın sonuna eklenir. O takdirde yıl, 366 gün sürer.

İşte, biz bu 365: 366 günlerin başlangıcına "yılbaşı" diyoruz". O akşam toplanıyor imkânlarımızın müsaadesine göre, eğleniyoruz. Bazı insanlar içiyor, kör kütük sarhoş oluyor. Bazısı geçen yıl için kederleniyor, bazısı seviniyor. Bunların hangisi doğru, hangisi yanlış? Ne yapmak veya ne yapmamak lâzımdır? Bunu, kesin çözümlemeye imkân yok. Ancak; her fırsatta gülmek, eğlenmek, böylece fani hayatın acılarını bir az olsun hafifletmek âhaha makul bir hal tarzı olduğuna göre, ben elden geldiği ölçüde eğlenme şikkim tercih ve tavsiye ederim. İyi veya kötü... Giden (Devamı sayfa 10'da)

Geçen iki yıla genel bakış

Rüştü ASYALI

Geçenlerde Ağın dergisinin bütün sayılarını topladım, sıraya soktum. Sonra da her sayıyı alıp göz gezdirdim, incelemeye çalıştım.

Ocak 1967 günlü birinci sayıda "Çı-karken" başlıklı yazıda: 'Bu dergi belkide ilk defa yönünü, yöntemini ve tutumunu, okuyucusunun eğilimine, isteklerine ve dünya görüşüne uygun olarak düzenliyecek ve buna göre karakter kazana-caktır.' deniyordu. Ağın - Fikir ve sanat dergisi, durumunu ve tutumunu bu açıklamaıyla belirtiyordu. Yazı, "Sorumluluk hepimizin." cümlesiyle bitiyordu.

İlk sayısında böylece tanıştığımız Ağın dergisi, geçtiğimiz iki yıl içinde 24 sayı çıkardı. Bu 24 sayıda, 360 tane yazı ve şiir yayınlandı. Bu yazı ve şiirlerin yalnız Ağın'la ilgili olanlarının sayısı: 96. Gerisi de çeşitli konularda. Dergide Ağın'lı ve yabancı 115 yazarın imzası var. Yöresel bir dergi için, dörtte bir oranına yakın sayıda yazının yöresel olması, geri kalan dörtte üç oranındaki yazının da, çeşitli konuları kapsaması oldukça başarılı bir durumdur. Böylelikle dergi, gereğinden fazla yöresel olmaktan çıkıp, yurt çapında bir "Fikir ve sanat dergisi" niteliğine yaklaşmış olmaktadır.

Derginin her sayısında, özellikle Ağın'dan ayrı, uzak olanlar, yazılarıyla, anılarıyla, öyküleriyle, şiirleriyle; sevgilerini, özlemlerini, dileklerini dillendirdiler, seslendirdiler. Bazı yazarlar Ağın'ın

geçmişini, Ağında yaşamış, Ağın için yaşamış büyüklerimizin, değerlerimizin yaşam öykülerini anlattılar. (Bundan öncelikle benim gibi, bu değerli kişileri tanımamış, görmemiş olan genç Ağın'lılar çok yararlandı sanırım). Bazı yazarlar da bizi yaşayan Ağın'lılarla tanıştırdılar, görüştürdüler. Bunların dışında da "...yönünü, yöntemini ve tutumunu okuyucusunun eğilimine, isteklerine ve dünya görüşüne uygun olarak düzenliyen..." Ağın dergisinde her konuda, her türden yazılar okuduk.

Biçime gelince, her sayıda çok olumlu, çok ayrıntılı bir gelişme çizgisi var derginin. Birinci yıl 16 sayfa olarak çıktı, ikinci yılda sayfa sayısı 32 ye çoğaldı. Baskı düzeni ve niteliği ilk üç - dört sayı pek ilkel, pek yoksuldu, ama adım - adım iyiye, biçimliye doğru ilerledi. Hele ikinci yılda özellikle kapak düzeni, yöresel dergiler şöyle dursun, ortalıkta satılan ünlü "Fikir ve sanat" dergilerine taş çıkartacak anlam ve güzelliğe erişti. Kısaca, dergi içiyle de, dışıyla da doyurucu olma yoluna girdi. Derginin Temmuz 1967 günlü yedinci sayısında, sayın Fikri Yücel şöyle diyordu:

TAŞLAMA

Ağın adlı küçük dergi,
Sen Ağın'ı bulamadın.
Ağın'ının derdi çoktur,
Sen onunla dolamadın.

X X X

Kimi devi cüceletir,
Kimi olmüşü yüceltir,
Gerçekleri geceletir,
Sen gerçekçi olamadın.

Ve Ağın dergisi, buna benzer dostça eleştirilerden etkilendiğini, hız ve güç kazandığını, bu güne kadarki tutumuyla gösterdi ve bundan böyle de olumlu gelişmelerini daha büyük bir hızla sürdürecektir umarım. Bunun yanı sıra ben de bir Ağın okuyucusu olduğum için, 7/68. sayıdaki sayın Nuri Onat'ın "Okuyuculara" başlıklı yazısıyla, 9/68. sayıdaki sayın Hüseyin Kabasakal'ın "Dergimiz ve bazı Ağın'lılar" başlıklı yazısından etkiledim, pay çıkardım kendime... Sayın büyüklerime, böylesine yararlı uyarımları için, teşekkür ederim. "Sorumluluk hepimizin." diyordu birinci sayısında Ağın, ve bu iki haklı eleştiri de unutan okuyuculara bunu bir kez daha hatırlatıyordu.

X X X

1969 yayın yılındaki çalışmaları üstüne, dergimize düşüncelerimi, dileklerimi, sıralamaya çalışayım ve bazı değişiklikler, yenilikler salık vereyim:

- 1) Artık her yazı dergiye girememelidir. Yönünü, yöntemini araştırmak ve saptamak için, okuyucularının yazılarını iki yıldır ölçü tutan Ağın dergisi, üçüncü yılına sanırım belli bir ölçüyle girecektir. Bu yüzden de "Fikir ve sanat dergisi" alt başlığına uygun yazıların taranması, elenmesi, seçilmesi yerinde ve yararlı olur kanısındayım.
- 2) Derginin konuları türlerine göre bölümlere ayrılmalı ve öyle düzenlenmelidir. Örneğin: Sanat sayfası, Düşünsel yazılar, Bilimsel yazılar, Haberler (yurt ve dünya), Çocuk köşesi, v.b. Bir

köşe de, öteki dergi, gazete ve kitaplardan, en seçme, önemli, değerli yazılara ayrılabilir. Bu yazılar aktarılarak bir basın sayfası düzenlenebilir.

- 3) Yalnız Ağın'ı ve Ağın'ıyı ilgilen-diren yazılara da bir bölüm ayrılmalı, yöresel şiirler, öyküler, anılar, yazılar, haberler sürekli olarak bu bölümde yayınlanmalıdır. Ben bu köşeye bir başlık adı da buldum kendimce: "Ağca bayırdan - Elekçi bahçesine" yani Ağın'ın bir ucundan, öteki ucuna.. Her türden yazının gelişigüzel sayfalara serpiştirilmesi, her telden çalmak gibi, fazlaca rahat, dağınık, olağan geliyor bana.
- 4) Derginin okuyucusuyla düşünce ve ilgi alış-verişi kurmasına daha da yardımcı olacağını sandığım, ayrıca yeni değerlerin ortaya çıkabileceğini umduğum bir başka konu da Yarışmalar düzenlenmesidir. Çeşitli konularda düzenlenebilecek bu yarışmaların sonucuna, ödüller, armağanlar konabilir. Düşündüğüm örnekler: "Öğretmen Abdullah Lütfü Armağanı" ya da "Müderres Hüseyin Hüsnü Armağanı" gibi. Diyelim ki yarışma mizah konusunda, kazanana "İbik Dayı Ödülü" verilebilir. Bir çırpıda akla gelebilecek örnekler bunlar.

Sevgili Ağın dergisi için çalışmak, karşısında değil, yanında, içinde olmak gerektiğine inanıyorum. Ağın için yapılacak çalışmaların kalıcılığını, değerini, gücünü sağlayacak olan en önemli kaynak, Ağın'ının fikirsel organı yani dergisidir. Ağın, düşüncesiyle yayılmalı, düşüncesiyle yaşamalı. Yaşamamız için, yaşatalım dergimizi!

Türkiye'de Kütüphane Çeşitleri

H. Ruhi ÖZMEN

Yazımın bu kısmında da Türkiye'deki Kütüphanelerden bahsetmek istiyorum.

Memleketimizde Başlıca kütüphane çeşitlerini şöylece sıralıyabiliriz:

- 1 — Millî Kütüphaneler
- 2 — Halk Kütüphaneleri
- 3 — Halk İdare Kütüphaneleri
- 4 — Çocuk Kütüphaneleri
- 5 — Okul Kütüphaneleri
- 6 — Üniversite Kütüphaneleri
- 7 — Özel İdare Kütüphaneleri
- 8 — Belediye Kütüphaneleri
- 9 — Meslek İdare Kütüphaneleri
- 10 — Şahıs ve Vakıf Kütüphaneleri
- 11 — İhtisas Kütüphaneleri
- 12 — Müessese Kütüphaneleri
- 13 — Ev Kitaplıkları ve Okuma Odaları.

Benim etraflıca bahsine çalışacağım kütüphaneler Halk ve Çocuk Kütüphaneleri olacaktır. Diğerlerini sadece tarifle izah etmeye çalışacağım.

Halk Kütüphanelerini kısaca tarif edip bir takım unsurlarından bahsedeceğim.

"Halk Kütüphaneleri, Kadın - Erkek, her yaşta, her seviyede ve her meslekten okuyucunun çeşitli konulardaki fikir ürünlerinden ücretsiz ve serbestçe yararlanmasını sağlayarak, bölgenin kültürel, sosyal ve teknik bakımından kalkınmasına yardım eden kurumlardır." diye tarif ettikten sonra halk kütüphaneleri ile ilgili bazı hususlar üzerinde duralım.

HALK KÜTÜPHANELERİNE DEVAMSIZLIK SEBEPLERİ NELERDİR?

BURALARA DAHA FAZLA DEVAM NASIL SAĞLANIR?

Kütüphane kendisinden istifade etmeyen veya edemiyen kişiler için bazı tedbirler alacaktır. Kütüphaneyle ilgilenmeyen bu kişilere kütüphane hizmeti bazan ulaşım imkânsızlığından, bazan da kütüphane de aradıklarını bulamadıkları için, varamamaktadır. Ulaşım problemi- nin çözülmesi işi bizi istediğimiz noktaya götürmeyecektir. Esas olan bu kişilerin hangi tip kitaplardan hoşlandıklarını öğrenmek; kütüphane ve kitaplar alemin- den bu kadar uzakta yaşayan kimselere o kütüphanedeki mevcudu öğretmek gerekmektedir. Bu durumda en iyi yol, mümkünse kütüphanecinin bu bölgeleri gezip elinden geldiği kadar fazla sayıda kimse ile şahsen temas etmesi ve onlara kütüphanedeki mevcut kaynaklar hakkında bilgi vermesi, buna karşılık bu kimselerin ihtiyaçları, zevkleri, okuma yeteneklerinin derecesi hakkında bilgi edinmesi yerinde olur. Bu husus bir çok bölgeler için daha uzun süre bir ideâl olarak kalmakta devam edecektir. O hâlde hemen yapabileceğimiz bir usul bulmalıyız: En iyi usul, Genel bir tamim hazırlıyarak bunun geniş ölçüde yayılmasını sağlamak, arkasından da devamlı olarak okuma listeleri ve bültenler göndermek olabilir.

Kütüphaneye uğramıyanlar, genel olarak şu 3 sebeple hareket etmektedirler:

Sunulan hizmeti bilmemek; ön yargılar ve kitap okumayı arzu etmemek. Bunlardan ilki, tanıtma ve reklâmla giderilebilir. Kütüphanenin ne olduğunu, nerede bulunduğunu, ne zaman açıldığını, buradan kimlerin faydalanabileceğini ve bu müesseselerin ne gibi hizmetler sunduğunu açıklayan bilginin geniş miyasta yayılması bu problemi çözer. Ön yargılarla ilgili devamsızlık ise, daha ziyade kütüphanelerin yetersiz bulunduğu memleketler için bahis konusudur. Kütüphane açmayı deneyipte, bunda başarısızlığa uğrayanlar çok kere bu denemeye bir daha girişmek istemezler. Ön yargı bazan kütüphanelerin belli bazı gurup ya da sosyal sınıf için veya belli ve sınırlı amaçlarla kurulmuş olması inançlarından doğabilir. Bunlar, dikkatli çalışmalarla giderilebilir. O halde kütüphaneye devamı sağlamak ve onun çevreye faydalı olmasını temin etmek için şu tedbirler düşünülecektir:

1 — Malzemenin yararlı bir şekilde kullanılması için bunlar iyi bir tertibe tabi tutulmalı,

2 — Toplumda yaşayan kişilerin zaman ve yerleri kütüphaneden yararlanmalarına mani olabilir; bunun için kütüphane malzemesi ödünç verme servisiyle ve çok iyi bir şekilde iade edilmeli,

3 — Eğitim, öğretim ve boş zamanları değerlendirici malzemelerin kullanılması okuyucuya yardımda bulunulmalı,

4 — Adı geçen malzemelerin kullanılması ve değerlendirilmesini teşvik etmek amacıyla, kütüphane içinde veya toplumdaki başka kurumlarla iş birliği ederek kütüphanenin tanıtılması yapılmalı; ayrıca sergiler, kitap listeleri, hikâye saatleri, kitap üzerine konuşma ve tartışmalar düzenlemeli,

5 — Okuma zevkinin çok küçük yaşlarda aşılabilmesine ve bunun o şahsın, ilerideki hayatına tesirinin büyük ola-

cağına inanan Halk Kütüphanecileri çocuklar için ayrı bir kısmı hiç vakit kaybetmeden açmalı,

6 — Gezici kütüphaneler kanalıyla kütüphane malzemesi, ulaşım dolayısıyla kütüphaneden yararlanamıyan kişilerin ayağına götürülmeli,

7 — Kütüphanelerimiz halkın çalışma saatlerinin dışında, özellikle geceleri belirli bir saate kadar açık tutulmalı,

8 — Kütüphane başka kurumların yapacağı ve kültürle ilgili toplantı, proje ve programları izlemeli, paylaşmalı ve bütün kaynaklarıyla bu gibi çalışmalarını desteklemelidir.

HALK KÜTÜPHANELERİNDE HALKIN İHTİYAÇLARINA CEVAP VEREBİLMEK İÇİN NE GİBİ MALZEMELER BULUNMALIDIR :

Kütüphanenin toplum eğitiminin merkezi olması gerektiği kanısında olan kütüphaneciler yıllarca kütüphane hizmetlerinden faydalanmayan kimselerle bağlantılar kurmaya çalıştılar. Bununla birlikte, denemeler kitabın veya matbuanın fikirleri yaymanın en iyi yolu olmadığını gösterdi. Kütüphaneye gelmeyen geniş kitle için kitaptan başka araçlar -plâklar, teyp, sinema, televizyon vb.- problemin bir kısmını çözer gibi görünüyordu. Başlangıçta kütüphaneler bu kaynaklar en mükemmel sūs, bir nevi okuma-ya davet olarak kullanıyorlardı. Zamanla bu kaynaklar en mükemmel eğitim araçları haline gelmiştir. Tanınmış bir kütüphaneci bu araçları şöyle tanımlıyor:

“Göze ve kulağa hitap eden araçların hiç bir zaman kitabın yerini alamıyacakları tabiidir. Okumayı teşvik bakımından bir görevleri yoktur. Yalnız, bunlar bir eğlence vasıtası olarak değil de, uygun şekilde kullanılırsa kütüphanenin kitap hizmetlerini tamamlar ve zenginleştirir. Kitabın erişmediği çok sayıda insana bilgi ve fikir ulaştırabilir. Kütüphanenin kitap hizmetlerinin hacmini ve randımanını art-

tırarak toplumla olan bağlanmalarını ve etkisini genişletir." (1)

Göze ve kulağa hitap eden araçların en iyi şekilde kullanılmasını sağlamak için bunların etkisinin ne olduğunu tesbit etmek gerekir. Bu kaynakların büyük çoğunluğu halk kitleleri için yapılmıştır. Doğru olmayan fikirler bulunabilir. Batıl inanışlara dayanan duygulara yer verebilir. Bu hale göre yetişkin eğitimcisi gerçeği yanlıştan, kusurluyu değerliden ayırdedebilmeye yeteneğini geliştirmelidir. Üstelik, gerçek eğitim bir zihin gayreti ister. Oysa, film, radyo, plâk tek cepheli bir bilgi tarzıdır ve halkın durumu bu alanda pasiftir. Bu bakımdan halka, göze ve kulağa hitap eden araçlar vasıtasıyla sunulan fikirler karşısında hareketsiz kalmamaya teşvik etmek için kütüphaneler zaman zaman bazı uyarmalarda bulunmalıdır.

Yukarıda fayda ve mahzurlarını anlatmak istediğimiz plâk, film, radyo yayımları, televizyon, diagramlar, grafikler, fotoğraflar, haritalar, tablo, reproduksiyonlar gibi göze kulağa hitap eden malzemenin yanı sıra, modern bir halk kütüphanesi görevini yapabilmesi için kolleksiyonuna ayrıca kitap, risale, kupür, belge ve gazete gibi basılmış malzemeyi de alacaktır.

KÜTÜPHANE TOPLADIĞI MALZEMEYİ, TOPLUMUN BUNLARDAN KOLAYCA YARARLANMASINI SAĞLAMAK İÇİN NE GİBİ TEDBİRLER ALACAKTIR :

1 — Kütüphane malzemeyi toplarken toplumun sosyal yapısını göz önünde bulundurmalı ve bunları okuyucunun ayağına götürmeli,

2 — Tertiplenmiş bu malzemenin mümkün olduğu kadar çok vatandaş tarafından onların günlük çalışmalarında yararlı bir şekilde kullanılmasına yardımcı olunmalı,

3 — Eserlerin tanınması için gayet dik katli ve titiz bir katalog - tasnif işlemi yapılmalı,

4 — Malzemenin kullanılmasına nezaret eden kişiler bu alanda çok iyi yetişmeli,

5 — Malzeme herkesin müracaatını karşılayabilmeli; eğitim - öğretim ile çeşitli kurum ve gurupların faaliyetlerini desteklemeli,

6 — Kütüphane bu malzemeyle kişinin boş zamanlarını iyi ve yapıcı bir şekilde değerlendirmesini teşvik etmelidir.

HALK KÜTÜPHANELERİNDE DAİMİ EĞİTİM KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR NASIL ORGANİZE EDİLMELİDİR :

Bir kütüphanede daimi eğitimin başa- rıya ulaşması kütüphaneci kadar o yerin mülki ve askeri amirlerinin de bu konuya inanması ve çalışmasıyla mümkün olur. Bilindiği gibi, halk kütüphanelerimiz gerek büyük şehirlerde, gerekse taşrada bina, bütçe ve araç yetersizliğinde yeterli kadar halk kütüphanesi ve daimi eğitimin yapılabileceği bir yer olma durumundan uzaktır. Ormanlık bölgede Orman Genel Müdürlüğünün binalarından, askeri bölgelerde ordunun taşıtlarından, köy ve kentlerde, Tarım Kredi Kooperatifleri binalarının yanı sıra, köy okuma odalarının ve Eğitim Merkezlerinin bu konuda kullanılmasına yardımcı olan bir çevrede, daimi eğitimden beklenen sonuç alınabilir. Bu gün Türkiye'de bulunan 1573 okuma odası ve 197 Halk Eğitimi Merkezleriyle yetişkinlerin eğitimi ve daimi eğitim için i- leri adımlar atılmıştır.

Bir halk kütüphanesi, kişilerin okul öncesi, okul çağı ve yetişkinlikte kütüphane hizmetlerinden faydalanmasını sağladığı için devamlı eğitim katkıda bulunmaktadır. Kişinin her yaşında emrinde olan bu kütüphane tipinin öbür kütüphanelerle yakın bir işbirliği içinde çalışması gereklidir. Çünkü, diğer kütüphaneler halka belirli yaş ve öğrenim seviyesinde

(1) Rothrock, Nary V.: *Wings of thought. Library journal*, 74: 458, March, 15.1948

hizmet vermeyi amaç edinmişlerdir. Daha doğruyu bu kütüphanelerin okuyucularının yaş, eğitim seviyesi, ihtisas alanı bellidir. Bu bakımdan halk kütüphaneleri devamlı eğitimi sağlamak için şu şekilde organize edilecektir:

1 — Bulunduğu çevrenin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini göz önüne alarak koleksiyonunu buna göre temin etmeli,

2 — Bu koleksiyon o toplumda yaşayan bütün insanların kendi kendilerini eğitmelerini kolaylaştırmalı,

3 — Kütüphane topladığı koleksiyonla kişinin boş zamanlarını iyi ve yapıcı bir şekilde değerlendirmesini teşvik etmeli,

4 — Ayrıca, kitaplar üzerine tartışmalı toplantılar konferanslar düzenlemek. filimler göstermek, hikaye ve kitap saatleri yapmak, önemli günlerde sergiler hazırlamak suretiyle kişinin daimi eğitimi yapabileceği kütüphanenin ve malzemesinin tanıtılması sağlanmalı,

5 — Bütün kütüphanelerin tecrübeli, yeterli elemanlara sahip olmasını ve gereğince denetlenmesini sağlamalıdır.

Halka tanıtılan ve onun yetişmesine yardımcı olan kütüphane malzemesinden tam anlamıyla istifadığımız sonucu almak istiyorsak, kütüphanede uyguladığımız daimi eğitim çalışmasının esasının dışarıdan geldiğini kabul etmekle birlikte, bunun kütüphanenin göstereceği maharetlerle de bağlı olduğunu göz önüne almalıyız. Yani kütüphaneci hizmet ettiği toplumu tanımakla yetinmemeli; ayrıca çevresinin kültür kurumlarını da iyice incelemelidir. Çünkü, yapılması gereken her şeyi yapabilen bir kütüphane mevcut değildir. Bu bakımdan işler arasında bir seçme yapılması gereklidir. En faydalı ve en dinamik programlar hemen yapılması gereken işler için ayrı ayrı tasarılar ihtiva edenlerle zaman ve yetenekler elverdiği zaman yapılması gereken işlerdir.

Kütüphaneler daimi eğitim konusunda

şu guruplara hizmet edebilir ve onlarla işbirliği yapabilirler:

AİLE EĞİTİMİYLE İLGİLENEN GURUPLAR:

Çocuk bölümünün arzu edilen sonuca ulaşması için kütüphaneciler, çocuklara okuma zevkinin yerleşmesi gayesiyle ana-baba ve öğretmen derneklerine, bu arada kadın kulüplerinin toplantılarına başvurumaktadırlar. Çocuklar için yazılmış kitaplar konusundaki tartışmalar eğitim, çocuk sağlığı, karakter teşekkülü gibi kitapların yanı sıra evlenmeye, aile ocağına, mesken problemlerine ve ev ekonomisine dair eserler de istenmektedir. Bunlar yetişkinlere ve daimi eğitim konusunda faydalı olmaktadır.

GENÇLERE YARDIM

Çoğunlukla öğretmenin ve kütüphanecinin, okuma zevkini ve kitabın değerini anlamayı geliştirmek için devamlı olarak işbirliği yaptığı çok iyi okul kütüphanelerinin bulunduğu yerlerde bile, gençler okulu bitirdikleri andan itibaren gazete ve hafif dergilerden başka bir şey okumamaktadırlar. Bu duruma çare bulmak üzere kütüphaneler (Gençlik Köşeleri) düzenleyerek onların iş bulma, bir meslek sahibi olma, mesleğinde ilerleme, evlenme, başkaları ile iyi dostluk kurarak yaşama ile ilgili düşünce ve problemlerinin cevabını bulacağı eserleri sergiliyerek onların kütüphaneye devamını sağlayabilir.

YAŞLILARA YARDIM

Son 30 yıl içerisinde dünya nüfusunda yaşlı insanların sayısı artmıştır. Bu bakımdan toplum yaşlı insanların bilgilerinden de faydalanmak zorundadır. Diğer taraftan yaşlılar da faydalı olmanın verdiği rahatlığı duymalıdır. Bu iş için bu gibi kimselerin hoşlanacağı ve şimdiye kadar yapmak isteyip de yapamadığı şeyleri gerçekleştirmesi maksadıyla onları buna hazırlayan eserleri kütüphane koleksiyonuna almalıdır. Gerekirse bu tip eserleri hasta-

lık, sakatlık veya çok ihtiyarlık gibi sebepler yüzünden odasından çıkamıyan kişilerin ayağına götürmelidir.

İŞÇİ GRUPLARINA YARDIM

İşçiler çoğunlukla yetersiz olan öğretimleri yüzünden çekingenlik ve rahatsızlık içindedir. Kitap okumaya karşı bir istek göstermezler. Çoğunlukla, halk kütüphanelerinin öğrenciler ve roman meraklıları için kurulduğunu sanırlar. Kendilerine bu kurum pek resmi gelir. Kütüphane bu konuda işçi teşekkülleriyle iş birliği yaparak kendisi ve koleksiyonu hakkında bilgi veren konuşmalar düzenlemek, işçilerin meslekleri konusunda hazırlanmış olan kursların yapıldığı yerlerde kitap sergileri açmak suretiyle ilk adımı atabilirler.

HALK KÜTÜPHANESİNDE DAIMİ EĞİTİME AIT FAALİYETLERİ ORGANİZE EDEN KİŞİLERİN ÖZELLİKLERİ NELER OLMALIDIR :

Kütüphanecinin meslekten yetişmiş olması arzu edilir bir keyfiyettir. Yalnız memleketimiz için böyle bir durumun gerçekleşmesi 20 - 25 yıllık bir zamana ihtiyaç göstermektedir. O hâlde meslekten olmayan personele de ihtiyaç vardır. Gerek meslekten yetişen ve gerekse meslek dışından gelip te kurs, seminer ve kütüphaneye içi eğitimle mesleğe giren kişilerde bazı vasıfların bulunması istenecektir. Çünkü, daimî eğitim konusunda bir kütüphanenin başarıya ulaşmasında en önemli unsur kütüphanecinin teşkil ettiği bir bilinmesi ve takdir edilmesi gereken bir husustur. Ayrıca, çevrenin mülkî ve askerî amirlerinin de bu konuda kütüphaneye yardımcı olmalarını gönül ister. Buna göre bir kütüphanede daimî eğitimin başarıya ulaşması için şu hususlar göz önüne alınmalıdır:

1 — Kütüphaneciyi seçerken onun kataloqlama uzmanı veya bilgini olması ü-

zerinde değil daha çok kitap dünyasıyla her sınıf halk arasında aracı olma değeri üzerinde durmalıdır.

2 — Kütüphanecinin çalışmasını, eğitim amaçlarına uyduracak şekilde yetiştirilmiş olması da gereklidir.

3 — Kütüphaneci çevresinde ilgi, sevgi ve saygıyı yaratabilecek bilgi ve şahsiyete sahip olmalıdır.

4 — Kütüphaneler, halkın lider olarak sayıp sevdiği, bilgi, tecrübe ve yeteneklere sahip şahsiyetlerin halk üzerindeki etkisinden faydalanmalı onlarla arzu edilen konularda işbirliği yapmalıdır.

Not : Kütüphaneler Genel Müdürü Uzmanı Aydın Kuran'ın bu konudaki yazılarından faydalanılmıştır.

1969'a girerken

(Başarafa 3. sayfada)

gitmiştir... Onun ardından hayıflanmak faydasız bir yorgunluktur.

İşte 1968 yılı da bu minval üzere, hiç te iç açıcı olmayan, bir sürü hadiseleri bağrında taşıyarak tarihe karıştı.

Asyada, Afrikada, Amerikada, Avrupada ezeli bir kanunun; kuvvetli haksızın, zayıf haklıyı yutması kanununun tatbikati, tarihin, yırtık dekorlu sahnesinde icra edildi.

AĞIN, bu soysuz dramın 1969'da da sürdürülmemesini, insanlığın aklı selime ulaşmasını, yurdumuzun sulh ve sükân içinde nice yıllar geçirmesini, aziz okuyucularımız ve milletimizin refah ve mutluluğa erişmesini içten duygularla diler.

ANADOLU (*)

Ahmed ARİF

Beşikler vermişim Nuh'a,
Salıncaklar, hamaklar,
Havva Ana'n dünkü çocuk sayılır,
Anadolu'yum ben,
Tanıyor musun?

Utanırım,
Utanırım fıkralıktan,
Ele - güne karşı çıplak...
Üşür fidelerim,
Harmanım kesat.
Kardeşliğin, çalışmanın,
Beraberliğin,
Atom güllerinin katmer açtığı,
Şairlerin, bilginlerin dünyalarında,
Kalmışım bir başıma,
Bir başıma ve uzak.
Biliyor musun?

Binlerce yıl sağılmışım,
Korkunç atlılarıyla parçalamışlar
Nazlı, seher - sabah uykularımı,
Hükümdarlar, saldırganlar, haydutlar,
Haraç salmışlar üstüme.

Ne İskender takmışım,
Ne Sultan Murat,
Göçüp gitmişler, gölgesiz!
Selâm etmişim dostuma
Ve dayatmışım...
Görüyor musun?

Nasıl severim bir bilsen,
Köroğlunu,
Karayılanı,
Meçhul Askeri...
Sonra Pir Sultanı ve Bedrettini.
Sonra kalem yazmaz,
Bir nice sevda...
Bir bilsen,
Onlar beni nasıl severdi.
Bir bilsen, Urfa'da kurşun atanı,
Minareden, barikattan,
Selvi dalından,
Ölüme nasıl gülerdi.
Bilmeni mutlak isterim,
Duyuyor musun?

Öyle yıkma kendini,
Öyle mahzun, öyle garip
Nerde olursan ol,
İçerde, dışarda, derste, sırada,
Yürü üstüne - üstüne,
Tükür yüzüne cellâdın,

Fırsatçının, fesatçının, hayının...
Dayan kitap ile,
Dayan iş ile.
Tırnak ile, diş ile,
Umut ile, sevda ile, düş ile.
Dayan rüsva etme beni.

Gör, nasıl yeniden yaratılırım,
Namuslu, genç ellerinle.
Kızlarım,
Oğullarım var gelecekte,
Herbiri vazgeçilmez cihan parçası.
Kaç bin yıllık hasretimin koncası,
Gözlerinden,
Gözlerinden operim.
Bir umudum sende,
Anlıyor musun?

(*) Bu şiir, Ahmed Arif'in "Hasretinden Prangalar Eskittim" adlı ilk kitabından alınmıştır. Kitabı, Kasım 1968'de Bilgi Yayınevi basmıştır. Beş liradır.

Ömer Lütfi Yücel

(Çarıkkollu Ö. Lütfi Bey)

Hüseyin KABASAKAL

Onu 1933 yılında Maltepe Askeri Lisesine kaydını yaptırırken tanıdım. Uzun boylu, ince yapılı, hatları düzgün, esmer tenli, yakışıklı, iyi giyinir bir zattı. O yılların şeridine baktıkça güler yüzlü, şakacı, nükteden tatlı konuşmasıyla gözümün önünde canlanır.

Ağın'a herkes hizmet etmiştir. Zaman ve mekânda, her ferdin, işgal ettiği evrene bir katkıda bulunması doğal kurallara hükmündendir. Ancak, bu katkının ölçüsü, şahsiyetin, kudretine kabiliyetine, büyüklüğüne göre, sıfırla namütenahi arasında bir grafik çizer,

Ömer Lütfi Yücel, önce Ağın, sonra yurt çapında, bu grafiğin en üst noktalarına hizmet abidesi diken büyüklerdendir. Fakat onun sonsuz tevazuu, büyüklüğünün üzerine bir perde gibi inmiştir, Biz o perdenin açılmasında naçiz bir çaba harcamaya çalışacağız.

BIYOĞRAFIŞI :

Ağın'ın yakınlarında, bugün harabeleri bulunan Çarıkkol adında bir köy bulunurdu. Ekonomik şartların değişmesi sonucu bu köyün halkı Ağın'a taşınarak yerleştiler. Çarıkkollulardan Yusuf Ağa, Ömer Lütfi Beyin babası idi. Ömer Lütfi 1298 (1882) yılında Ağın'da doğdu. İlk Okulu Ağın'da Orta Okulu İstanbul'da, Liseyi Trabzon Lisesinde parasız yatılı olarak okudu. Çağaloğlunda, Türbe bittiğindeki binada açılan Darülfünun (Üniversite) un Edebiyat Fakültesini bitirdi. Darüşşafakada bir müddet öğretmenlik yaptı. Oradan Elâzığ'da açılan Darülmualimin (Öğretmen Okulu) Müdürlüğüne tâyin edildi. Genç müdür bilgili ve çalışkandı. Fa-

kir ve kimsesiz bir yurt köşesinin çocuğu idi. Kendi yetiştirme safhalarının mahrumiyetleri, ümitsiz çırpınmaları, hayal kırıklıkları, moral çöküntüleri ile o makama erişmiş, bu acı mücadelenin verdiği şuurla yüzünü Ağın'a çevirmişti. O zaman Ağın'da bir "Rüştiye mektebi" vardı ve bu okulda okuyan, bitiren fakirlik, kimsesizlik yüzünden yükselme sınırları biten yüzlerce ateşli, zeki genç çocuk... İşte Ömer Lütfi Bey şefkatli ellerini uzatarak bu çocukları Öğretmen Okuluna aldı. Öyle ki, Elâzığ Öğretmen Okulunun % 80 öğrencisi Ağın'lılardan ibaretti. Başarı ile Öğretmen Okulunu bitiren genç öğretmenler ümit ve aşkla görevlerine dağıldılar. Fakat; 1. Dünya Savaşının alevli kasırgası başta Ömer Lütfi olmak üzere, Ağın'lı genç öğretmenleri kızgın dalgaları arasına da eritti. Ömer Lütfi Bey ve onun yetiştirdiği kuşaktan Harbin sonunda sağ kalanlar, tifüs salgınında hastalanıp cephelelere sevkedilemeyenler ve hastalığı altlatılabilenlerdi -ki sayıları 4: 5'i geçmez- geri si hep şehit veya kayıptır.

Ömer Lütfi Beyin attığı tohumun filizleri gonca iken solmuştu, fakat Ağın'ının fikir dünyasına açtığı pencerenin gün ışığı sönmedi. Harp sonrası gençleri de aynı pencereden gelen ışıqla aynı yolda yürüdüler. Ağın ve Ağınlı tanınmıştı artık. Adaylar arasında Ağınlı öğrenciler tercih ediliyordu.

Ömer Lütfi'nin hastalığı uzun sürmüştü. 1. Dünya harbi sonrasının siyasi ve iktisadi krizinden o da müteessir olmuştu. Düştüğü perişan durumdan kurtulmak için hasta halinde, görev istedi. Diyarbakır Öğretmen Okulu Müdürlüğüne atandı.

Orada Atatürk'le tanıştı. Diyarbakır'da çok kalmadan Niğde Öğretmen Okulu Müdürlüğüne atandı. Yokluk ve pahalılık onun normal bir aile hayatı kurmasına engel oluyordu. Eşi ve çocukları Ağın'da perişandılar. İstanbul'daki babasının yardımını ile geçiniyorlardı. Kader onun sabrını ölçüyormuş gibi, önce babasının ölümünü, sonra, geçinme imkânını sürdürmek üzere Elâzığ'da sattırdığı evinin parasıyla Ağın'a dönmekte iken oğlu Necati'nin eşkiyalar tarafından soyulduğunu, parasının alındığını, daha sonra da eşinin öldüğünü haber aldı. Bu acı hadiseler -sabrılı bir insan olmasına rağmen- onun ruh dünyasında yıkıcı etkiler yapmıştı. Niğde'de ikinci defa evlendi. Oradan Kütahya Öğretmen Okuluna atandı.

Yıl 1919 sırasındır. Türkiye çok kritik günler yaşamaktadır.

Vatanın o karanlık günlerinin ızırabı yetmezmiş gibi, ikinci eşi de öldü. Üçüncü defa olmak üzere Kütahya'da Seniye hanımla evlendi. Fakat Yunan ordularının ileri hareketleri Kütahya'yı tehdide başladı. (Kütahya Müdafaa-yı Hukuk Reisi) Çerkez Etem çok saygı gösterdiği Ömer Lütfi Bey ve eşini bizzat Ankara'ya getirdi. Atatürk tarafından kabul edildi. İsteği üzerine Tokat Öğretmen Okulu Müdürlüğüne atandı. Çocuklarını (biri erkek dördü kız) yanına getirtti. Cumhuriyetin ilanı sırasında Tokat Öğretmen Okulu lağvedildi. Şebinkarahisar Orta Okulu ve Millî Eğitim Müdürlüğüne tayin edildi. Burada yapılması gerekli çok iş vardı. Harp süresince nüfuz, menfaat, taraf tutma şebekesi mahallî eğitim teşkilâtını felce uğratmıştı. Bu aksaklıkları düzeltmeye kalkıştı. Kösteklendi. Bir bilim ve eğitim adamı olan Ömer Lütfi Bey şebekenin yöneticileriyle mücadeleye girişmedi. Ankara'ya gelerek Millî Savunma Bakanlığı Eğitim hizmetine girdi. Önce Halıcıoğlu, sonra Maltepe Askerî Lisesi tedrisat müdürlüğüne tayin edildi. Ömer Lütfi Yücel'in askerî okullardaki eğitim faaliyetleri çok verimli ve başarılı olmuştur. Öyle ki yalnız koordinasyon alanında kalmamış,

plân ve programların hazırlanması, tetkiki ve kontrolünde adeta mevzuun içinde bulunmuştur.

Fakat, hemen belirtiyim: Ömer Lütfi bey kara bahtlı bir insandı. Şans ona gülmemiş, felâket zincirinin her baklası Ömer Lütfi beyin ömür safhalarına birer çengel takarak kendi yörüngesinin karanlık dehlizine onun kaderini de bağlamıştır. Üçüncü hanımından bir kız bir erkek iki çocuğu olmuştur. Çok kıymetli birer şahsiyet olan beş kızını (biri evlenmişti) kısa fasıllarla ve uzun yatak hastalıkları sonunda kaybetti. İkinci oğlundan büyüğü Necati, kıymetli bir hukukçu olarak yetiştirdi. Uzun süre hâkimlik yaptı. Fakat genç yaşında ve en verimli çağında o da aramızdan ayrıldı. Küçük oğlu Necdet hayattadır. Devlet memurudur.

Ömer Lütfi Bey İstanbul'da yaşadığı sürece bu hazin ölümlerin, yıkıcı etkileriyle çok sarsıldı ve çöktü. Felâket zincirinin son baklası da şöyle tamamlandı. Bir kaza sonucu bacağı kırılarak kendisi de yatağa düştü. İki sene ızdırıp çekti ve 1955 yılında hayattan yalancı bir tebesüm dahi görmeden göçtü. Nur içinde yatsın.

ŞAHSIYETİ :

Üstün nitelikli bir eğitimci idi. Meslek hayatında daima idareci, önder mevkilerin de bulundu. Eğitim problemlerini usta bir matematikçi sabır ve maharetiyle, yanlış sonuçlara ulaştırmıştır. Bu sebeple gerek Millî Eğitim gerekse Millî Savunma zamanın tanınmış eğitim ve öğretmcilerinin başında yerini almıştır. Muhtelif eğitim kongrelerine temsilci olarak katılmış ve daima aktif esaslar ve yönler göstermiştir. Tarih, Coğrafya üzerine ihtisas yapmış olmasına rağmen, çok bilgili kültürlü ve zeki bir insan oluşu sayesinde öğretimin her kolunda, yeri geldikçe bir mücahit gibi öne atılırdı. Askerî lisede çoğu öğretmenler yaşlı idiler. Bilhassa sonbahar ve kış aylarında İstanbul'un rütübetli havası ile hastalanır derslere gelmezlerdi. O zaman öğretmensiz kalmış sınıfın ka-

pısının açıldığı, Ömer Lütfi Beyin derse girdiği görüldü. Güler yüzle öğrencileri selâmlar, mevcut puslasını imzalar, faraza ders felsefe ise, sorardı "Hoca son olarak hangi konuyu vermişti" aldığı cevap üzerinde hiç düşünmeden ve sanki geçen dersi o vermiş gibi, kalınılan yerden başlar ve mükemmelce o dersi anlatırdı. Bu hale, Tarih, Coğrafya, Fransızca - matematik vesair derslerde de aynı şekilde şahit olurduk.

Çok mütevazı ve müsamahacı idi. Siniirlendiği zaman çırpıştırır ve tokatının izi kalırdı. Bu yüzden askerî Liselilerce "Kömürcü" lâkabı ile tanınırdı. Tatlı konuşur tatlı gülerdi..

O zamanlar askerî lisenin disiplini çok sertti. Öğrenciler elektrikle işliyen aletler kadar muntazam ve saniyeler ölçüsünde zamanlı hareket etmek zorunda idiler. Bir dakika geç kalmakla iki hafta izinsiz cezasına çarptırılırdı. Nöbetçi heyeti bir santim, müsamaha göstermezdi. Ömer Lütfi Beyin nöbetçi olduğu günler nizamiye kapısı bir alem olurdu.

Dışarıda, sık üniforması içinde dik vakur bir şövalye olan öğrenci biraz geç kalmanın suçluluk haliyle süklüm püklümdür.

Ömer Lütfi Bey; feneri nerede söndürdün avanak?. diye sorar.. Arkasından, haydi marş, yoksa şamarı yersin der.. ceza bu kadardı. Geç kalanlar oradan, sevinçle gülüşmelerle kaçışırlardı.

Bilimsel bir konu üzerinde; hazırlıksız dahi olsa, saatlerce konuşabilirdi. Dile ve kurallara hakimdi.

Çalışkan bir insandı. Hareketli, sportmen, çalışkan öğrencileri çok severdi. Gay rısına yüz vermez, hele bazıları ile "Mahallebi çocuğu, nane molla, hanım evladı" gibi takılmalarla alay ederdi.

Güzel konuştuğu gibi, güzel de yazardı. Yıllık askeri lise albümlerinde nefis yazıları vardı. Kütahya gazetesinde vesair dergilerde çıkan yazıları ile o başarılı bir yazardı. Ancak kendini ilgilendiren cephesiyle çok derbeder ve müstağni bir insan olduğu için, onları saklamamıştır sanırım. Zira bu yazının hazırlanmasında te-

mel taşı olsun diye bu konuda eşi Seniye Hanıma yazdığım isteklere olumlu bir cevap alamadım. O şan, şeref, makam hırsları gibi dünyevî payelerle daima alay etmiş ve istigna göstermiştir.

İzmir işgal edilmiş, Millî mücadele hazırlıkları ve karşılıklı küçük ölçüde savaşlar olmaktadır. Yurt ufuklarında tek parolanın aydınlığı görülmekte, "Ya İstiklâl Ya Ölüm!"...

İstanbul basınından çatlak sesler duyulmaktadır. Kütahya'da bir milliyetçi gazetenin Türklük ve Milliyet duygularını haykırdığı görülmüyor. Bu gazetenin kurucu ve idarecisi Ö. Lütfi Beydi. Ateşli, ışıklı, teşci edici yazılar yazıyor; Türkün, Türklüğün hiçbir saldırı ile yıkılmıyacağını, millî vakar ve gururun, istilâcı orduların topu, tüfeği ile yıkılamıyacağını, Türkün bu yolda seve seve akıtacağı kanların köpükleri önünde haksız işgalcilerin bir paçavra gibi sürükleneceklerini, istiklâl güneşinin daima ufkumuzda parlayacağını güür ve erkek bir sesle haykırıyordu.

Bu temayı işleyen yazıları millî mücadele ruhunun yurt sathında yayılmasında ve güçlenmesinde çok etkili olmuştur.

Bu yazılar Atatürk tarafından da takdir edilmiştir. Nitekim; Kütahya'nın Yunanlılarca işgali belirtileri üzerine Ankara'ya geldiğinde Atatürk tarafından kabul edilerek iltifat görüyor, cazip mevki ve makamlar teklif ediliyor. Atatürk; "Kütahya gazetesindeki yazılarınız bizim için çok değerli manevi desteğimiz oldu. Yazılarınıza burada da devam edersiniz. Millîtin bunlara ihtiyacı var" diyor. İşte Ömer Lütfi Bey yukarıda belirttiğimiz o garip istignası, makam ve mertebeye gösterdiği ilgisizliğiyle bu iltifat ve tekliflere yalnız teşekkür ederek çok sevdiği "Marif"ine ve çocuklarına kavuşmak üzere Tokat'a tâyinini istiyor.

HİZMETLERİ :

Yurdun en kritik dönemlerinde hizmete girmiş, her şeye sıfırdan başlamış, kaba kuvvetlerle devamlı uğraşmış ve çarpışmıştır. Görevlerini tam yapmış insanla-

(Devamı sayfa 29'de)

deliler monolođu

başlık ve dumanlı bulutlar hep arzulu
ne oluyor o soyuyor bu soyuyor yoksulu
bir çingene çadırında üç buçuk cân
rimelli trahomlu ruşlu uçuklamışlı
ve utanmazlığın son kertesı
açıklanmasız ölüm açıklanmasız firengi bu
ne oluyor o soyuyor bu soyuyor yoksulu
kadir gecesi ve faşing ve regaip kandili
eğlence uyku eskimiş kafa delirmiş yürek
ben bir deliler monologu içinde uykulu
deniz, motor ve güneşin bütün camları
ve bir mitralyöz homurtusu iki kişi yerde
ne oluyor neden herkes soyuyor yoksulu
zenciysek sarıysak yani varsak
dünyayı biz yaratıyorsak bileklerimizle
hep başkaları sülük hep başkaları emişgen
kötüyüz yüzyıllar var ki denk değıl kefe
tersiz alkılar cebi doluyar yüzünden
petrol dediğın bir büyük ateş
evet namulunun ağzında kurşun demek
yani bir besili inek ellerin memesinde
ve conili bahçeler yasağı ve içeri giremezsin
ve amerikan adalarından getirilmiş
amerikan işi dostluk iyi bilirsin
çocuklar bilecek ama
satılmak ve satmak ortaklığı bitecek
portorikolu biri bağırdı bıçak gibi
sonra dominik vietnam Türkiye
bu halklar açtır, trahomdur, veremdir
beyliğe pey sürmüş neye neye neye

Hidayet KARAKUŞ

BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	K	A	R	A	S	E	V	D	A
2	A	L			E	T		A	D
3			N	I	L			H	
4			G					I	L
5	O	T	O	M	E	B	I	L	
6	G			E	L	E	M		K
7	L	U	T		A	S	A	M	H
8	U	L	U					I	T
9	A	Z	A		G	I	L		

SOLDAN SAĞA :

1 — Çok sevenlerin yakalandığı bir hastalık. 2 — Bir erkek adı, Bir gıda maddesi, İsim. 3 — Afrika'da bir nehir, Başına bir harf eklenirse gerçek anlamına gelir. 4 — Vilâyet. 5 — Kara nakil vasıtası. 6 — Keder. 7 — Bir peygamber, Mertebe. 8 — Yüce kişi, Bir hayvan. 9 — Üye, Tende bulunur.

YUKARIDAN AŞAĞIYA :

1 — Ağın'da çalışan bir öğretmenin soyadı. 2 — Kırmızı, Kaba tabir, Çağırma. 3 — Seri olarak oynayan bir kovboy filmi, Olmazsa yemeklerin tadı olmaz. 4 — Kuzu sesi. 5 — Yağmurdan çıkar, Bir salon eğlencesi. 6 — Sonuna bir harf eklenirse Anadoluda yerleşen devletlerden biri olur, Bir sayı. 7 — Kapalı konuşma. 8 — Katılma, bir olma, Bir araba markası. 9 — Bir erkek adı, Bina Bölümü.

Derleyen: Adnan BOZKURT

GEÇEN BULMACANIN ÇÖZÜMÜ :

SOLDAN SAĞA :

1 — Vahşen, Az. 2 — Faal. 3 — Şaki, Ağaç. 4 — Emiik, Kına. 5 — Poloş, Nar. 6 — Ak, Kı. 7 — Ak, Ehil. 8 — Gılgılık. 9 — Ana, Semer.

YUKARIDAN AŞAĞIYA :

1 — Şep, Aga. 2 — Adamo, Kın. 3 — Küle, Ga.4 — İko, Eg. 5 — Ef, Şahıs. 6 — Naak, Kile. 7 — Ağın, Lim. 8 — Alanak, Ke. 9 — Çarık. na göre yetiştirmiyor, rast gele bir eği-

bulutlar tel tel mutluluk örecek

"Türk Öğretmenine"

Bir gün tozpembe evrenine
siyah bir bulut gölge olacak
uzak kentlerin sızılı sorunları inecek usulca
başında o zaman eski mutluluk rüzgârı
esmeyecek

şimşekler çakacak,
yıldırımlar düşecek ardına önüne
gözlerinde o eski parlaklık ışıltı ışıltı yanmayacak
çocuksu serzenişler unutulup
yerini bir sürü beklentiler alacak.
işte ozaman

yıllar öncesi esen rüzgârı unutup
soğuk ve yakıcı çöl havasını
bilmeden, bilemeden şiddetli bir şamar gibi
duyacaksın yanaklarında...

işte o zaman
eğilme uzun ağaçlar gibi
güz yaprakları gibi sararma
karanlık bulutlar arasında
bir yıldız gibi kaybolma
üzülme, darılma
tozpembe gelecek günleri bekle
bir yıkılmışlık sarmasın her yanını
tut o soğuk ve yakıcı rüzgârı
fırlat ötelere...

yeni bir rüzgâr essin
uzak kentler üzerinde
ılık ılık serin dağ rüzgârı...
işte o zaman

yalnız senin değil
tüm insanların gözleri
evreni tozpembe görecektir.
tozpembe bulutlar inecek uzak kentler üzerine
BULUTLAR...
TEL TEL MUTLULUK ÖRECEK.

Güven ÇELİK TEN

Mehmet Tözün'e Açık Mektup

Sevgili Gardaşım Mehemmet,

Evvelâ mahsus selâm eder, hatırı şeriflerini sorup sual ederek, gülden nazik ellerinden hasretlikle sıkarım. Nasılsın iyimisin, bir miktar bizleri sorup suval edecek olursan, hamdolsun bu mektubun son satırına kadar sıhhat ve afiyetteyiz. Sizlerin de bu minval üzere olmasını yürekten dileriz.

Gardaşım, 14 Ocak 1968 günlü mektubunu almıştım. Biliyorsun köylük yer burası. Yaz çiflerinden sonra, ot, tut, tarla, harman derken yine güzü getirdik. Şimdi güz çifleri de bitti, malları içeri çektik. Şimdilik alafımız da var, en işsiz zamanımız şimdi. Kışın evde oturmaktansa, şöyle hem kendi boğazımı çıkarmak için, hem de biraz soğuklardan kurtulmak için, Adana'ya gitmeyi düşünüyorum. Mektubum eline geçtiğinde belki de gitmiş olurum ama sen yine yazmamazlık etme, mektubun elime gelir. İşte bu sebeple sana geç cevap yazabildim kusura kalma.

Gelelim senin yazdıklarına:

Mektubunda benim "rezonasyon" deyimimi ele almakla başlamış, dediğimi de-ğil de demek istediklerimi tahminle, açıklamalarda bulunmuşsun. Yok gardaşım ben, senin dediğin gibi maddeci bir girişimle Tanrı bilime dayanan karışıklığı söylemek istememiştim. Ben insanları ne alıcı verici radyo istasyonları, ne yarasa ve ne de ruh bilimcilerin dediği gibi gizli bağlarla bağlı yaratıklar olarak kabul etmiyorum. Mektubumda rezonasyon deyimini açıkça, aynı sosyal sınıfın içinden gelen kişilerin, ortak yaşantılarından doğan birbirlerini anlayacakları anlamına kullanmıştım. Daha da açık bir anlatıyla, Ağın'lı olan bizlerin, sosyal konularımızda birbirimizi, Ağın'dan aldığımız edingilerle daha kolay anlayacağımızı söylemiş-

tim. Ağın'lı olup da, Ağın'lı olduğunu inkâr edenler olabilir diyorsun. Bu sözünü, Muzaffer Sarısözen'in şu kuralı ile daha iyi anlatabiliriz: "Folklor bir kökenin meyvèsidir, kökeninden kopunca değerini yitirir". Bunu Ağınlılık üzerine uygulayarak, Ağın'dan üreyen bizlerin, Ağın'dan uzaklaşmamızla kökenimizden kopmamız olagelmektedir. Nasıl bir sergide Edirne karpuzu ile, Ağın karpuzu ayırdedilemezse, bizlerin Ağın'dan çıkamamızdan sonra da, aynı durum olagelerek, Edirneli ve Ağınlı ayırımından yoksun oluruz. Bu kayıt Amerika'da, Malatyada olmakla da pek değişmez. Ağın'da olup olmamakla değişir. Yani Ağın'da oturmayan bizlerin Ağın'lıyım demesi, Ağın'a şu veya bu maddi yardımda bulunması, koyduğumuz kayıtları değiştiremez.

Ancak bu kusurumuzu toplum yararına çalışmamızla, birazcık hafifletebiliriz. Konu senin üzerinde olduğuna göre, söylece işe girebiliriz. Bu borcumuzu Ağın'a izinli gittiğimizde, yahut hatırladıkça bazı maddi yardımlarımızla ödemeye kalmamız saçmadır. Yoksul halkımızın tuzundan, gazından verdiği vergilerle açılan okullarda okuyan kimselerin, üç beş kişiye yaptığı yardımlarla bireysel eylemlere girişip, asıl davadan uzak durmakla bu borç ödenmez. Davaya kökten girmek gerekir. Sen ve senin gibi yetenekli Ağın'lı çocuklarımızın, Türkiye'li çocuklarımızın diletiğince yetişebilmelerini sağlayacak eylemlere geçmek bu borcu ödetir. Bunun için de bir Dr. Sakine Bacı, bir Dr. Babo, bir Mühendis Cerit olmakla ancak bu borcu ödeyebilirsiniz.

Yine mektubunda, yazımın Cumhuriyet'de bir yazara benzediğini yazıyorsun. Türkiye'deki gazeteleri izlediğine göre, davayı anlamak gerekirken, bozuklukları yine tüm kişilere bağlayıp kurtuluyorsun. İnsanların yazıyı buluşlarından bu yana, çok kitapların yazıldığını, bunların okunması sonucu da, fayda yerine zararlar görüldüğünü yazıyorsun. İşte bu tam bir Amerikalı kültürüdür. Bu düşünceye mevcut Kapitalist düzenin dışında başka bir düzenin varolabileceğini bilmemekle geli-

yorsun. Ne zamanki kapitalizm baskın çıkıp yoksul halk kitleleri doğmuş, soylu kişiler varlıkları ile güç birliği edip yenilmezliğe ulaşmışlar, göklere çıkan feryatlar üzerine, Hz. Musa, Hz. İsa, Hz. Muhammet çıkmış, ezilen yoksul bırakılmış kitleyi kurtarmaya uğraşmışlardır. İşte yıllar yılı bizlerden saklanan bu sırları öğrenmemiz için, MAX BEER'i bize okutmadılar.

Yine kişilerle, durumun kurtarılabilceğini savunarak, çocuklarda ilk adımın atılmasına yardımın önemini yazıyorsun. Senin örneğin üzerinde devam edelim. Çocuğumuzun ilk adımı için neler yapmayız. Yani kimse ilk adımını kendiliğinden atmaz. Bu ilk adım örneğimizi toplum düzenleri üzerinde ilerletelim. Önce seni ele alalım canım. Buraya seni getiren yolda, ilkokulu alaca entarilerimizle, bezden torbamızla bitirdin bizler gibi. Ortaokul'a gelince, o senin değil, sen onun ayağına gittin. Daha doğrusu seni elinden tutanın götürdü. İlkokuldaki devlet eli gevşedi Böylece de dökülmeler oldu. Yüzde hesabı ile kendin hatırlayıp ilkokul arkadaşlarının hangilerinin Ortaokul'a gidemediklerini kendin bulabilirsin. Liseye gelince, Devlet tamamen senden uzakta kaldı, yalnız kendi tutanlarının yardımı kaldı. Yine Ortaokul arkadaşlarının adları ile bir oranlama yaparak yüzde hesabını kendin bulabilirsin. Hele yüksek öğrenim bir hayal i'ten, Amerika'ya gitmen tesadüfı seni oraya getirdi. Yine Lise arkadaşlarının adları ile bir oranlama yapıp yüzdesini çıkarabilirsin. Bunların yanında oranlamayı yaparken, arkadaşlarının köylülük, zenginlik durumlarını da hatırlayabilirsen, daha da net sonuçlar alırsın. O günü bırakalım da şimdiyi alalım desen, yine şu sonuca varırız. Yüksek öğrenime ulaşan köylü çocuğunun sayısı yüzde 13'den yu-karı çıkamıyor. Bizlerin kurtulmuş olması Kör Hafız Dayı'nın oğlunun kurtulmamasını bağışlatmaz. İbrahim benim arkadaşımdır iyi bilirim, kafası bizden geri değildir. Neden sen Amerika'da iyisin, ben Malatya'da iyiceyim de, İbrahim Ağın da böyle kaldı. Kişilermi yaptı bunu. De-

mokrasi, kişilerin değişmesi sandırıldı bize. Oysa bozuk olan kişiler değildi. Şoför değiştirmek hurda arabamızı yürütemezdi, bilemedik, bildirmediler bize. Şimdi bilenleri de türlü karalamalarla çıkarlarına dokundurmak amacındalar.

Toplum düzeni halka dönük olsaydı, sevgili Ağın'ımızda kalanlarımız da mutlu bir yaşantıya ulaşabilirlerdi. Batı Anadolu'ya yayılan yatırımlar bizlere de ulaşır, apak topraklarımızın verimsizliğiyle çaresiz kalmışlık olmaz, 20 kuruşluk çay parasına kavgalar çıkmaz, bir ceviz dalının tarlasına geçmesi ile kimse komşusunu mahkemeye vermezdi. Yaşlılarımız Ağın'da yoksullukla boğuşmadan emeklilik aylıklarını alır, gurbetteki sevgili yavrularına nafaka davası açmazlardı. Ağın'ımızda iş imkânları olur, Malatya'dan -Amerika'ya dek Ağın özlemi ile gurbet türkülleri söylemez, yıkılan bir divarımıza bir taş korduk. İşte bütün bunları Batman'dan petrol getirip İzmir'de işleyecek Özel Teşebbüs'ün kurduğu Rafineri yapamaz. Boğaza beş milyar liralık köprü de yapamaz. Devlet yapar, değil mi?

İşte bu durumun sürdürülmesinde çıkarları olanlar haklı bir telâş içindeler bu gün. Kompradorları kimse yaratmaz Mehmet'im. Geri kalmış bir ülkede kapitalizm iddiası olursa, kapitalisti olmayan bu ülkedeki kapital heveslileri dışardaki kapitalistlerle iş birliği yapar, böylece de bu işbirlikçi kapital heveslileri kendiliğinden komprador olurlar. Bunları da böylece düzen doğurtur. Atatürk'ün büyük kişiliğinin yanında başarısına sebep olan iktisat metodu, tuttuğu DEVLETÇİLİK metodudur. Bu gün Türkiye'de Devlet Kuruluşlarının hemen hepsi iktisadi Devlet Kuruluşları durumuna getirildi. Özel Teşebbüse devri için girilen bu yol da Devlet Demiryolları gibi dev bir kuruluşu günde bir milyon lira zarara götürdü. İşte bunun da tek yaratıcısı düzendir.

Mehmet'im işte bu gün Türkiye'deki savaş Atatürk düzenine geçiş savaşıdır. Bu düzenin tutucuları gericilerle işbirliği ederek bağırırmaktalar: "bütün izm'lere karşıyız". Böylece Kemalizm'de silinip

gitmektedir. Büyük kazançları kişilerde toplamak için elbetteki halkın cahilliği gerekeceğinden, komünist çıkıyor diye köy enstitülerini kapatırken, İmam Hatip Okullarında çıkan çirkinliklere göz yummaktalar. Yoksa kazançlarına değişmeyeceği inanisında olsalar, hiç bir düzene olmadığı gibi, hiç bir rejime de karşı çıkmazlar. Böylece bir gerçeğe ulaşarak diyebiliriz ki dava Atatürk'e yakın olmak, yahut uzak olmak şeklinde deyimleşir. Dış ticaretin devletleştirilmesini istemekle, bankaların, sigortaların devletleştirilmesini istemek değişecek düzenin kimlere zarar vereceği ortadadır. Buna göre de düzenin Atatürkçülüğe yakınlığı, uzaklığı açıkça görülmektedir. Birçokları "Atatürk'ün izindeyiz" demelerine yalan yok yanlış anlama vardır. Evet izinli -yani izine ayrılmış- olduklarını söylüyorlar ama herkes anlamıyor işte. Buna karşın yine de gelmiş geçmiş hiç bir yöneticiyi hainlikle adlandırmıyorum. Elbetteki Türkiye'nin iyiliği için çalışmışlardır, ama yolun yanlışlığını görememişlerdir.

Mehmet'im sen demeden ben söyleyeyim. Kapitalist düzenle kalkınmış ülkeler vardır. Bu ülkelerin hemen hepsi iç düzendeki aşamalarını yirminci yüzyılın altındaki yıllarda sömürgecilikle yapmışlardır. Burada sömürgecilik deyimini ikiye bölerek incelemek gerekir. Hindistan'ı İngilizlerin işgal ederek sömürmesi yanında Japonların Türkiye'deki iktisadi sömürgeciliği gibi. İlk aklımız erdiğinde, basmaya japon dediğimiz bunun sonucudur. Aldığımız çakının iyiliğini anlatmak için German sözcüğünü türkçe ile öğrenmemiz bunun sonucudur. İşte Türkiye iktisadi sömürgecilikten Atatürk eliyle kurtarılmış, ancak Lozan andlaşmasına imzasını koymayan bir Amerika, daha sonra türlü yollarla amacına ermesini bilebilmiştir. İşte böylece bu güne getirilmiş bulunmaktayız. Dünya'ya pazar olmuşken, pazar arar duruma gelmemiz bu düzen ve bu günkü kalkınmış kapitalist ülkeler karşısında mümkün müdür? Bunun tek çıkar yolu sömürülmeden kendi kendimize yeterli olmak düzenini tutmaktır. Bu duruma Ağın'ı ör-

nek alalım: Ağın ürettiği üzüm ve narını karşı geçeye satarak buğday ve samanını alır. Ya ürün iyi olmazsa ne olur? Ağın'ın açlığı bile düşünülür. Oysa aldığı ile sattığı üretimi eşit olursa zararsız, eşit olmazsa zararlıdır. Dikkat edersek üretiminin fazlalığı söz konusu edilmiyor, gerçek bu değil mi? Türkiye içinde böyle işte. Aldığımız sattığımız çok üstünde iken, dış ticaret açığımız yükselmekte, alınan borçlar altından kalkılmayacak duruma gelmektedir. Hele bu arada alınan şeylerin hayati önem taşıması da ayrı bir problem olmaktadır ki, silâh, ekmek gibi.

Dışarıya bağlı bir kalkınma hamlesini dizginleyenlerin kimler olacağı da böylece kendiliğinden ortaya çıkar. Kendi kendimize yeterli aşamaya gelmemiz, pazar yeri olduğumuz ülkelerin hesabına gelmeyeceğinden, yapılan yardımlarda ister istemez bunu engelleyen ilke'ler konulacak, hedefimizden şaşırılacağız. Bundan daha normal ne olabilir.

İşte büyük dava bu Mehmedim. Biz diyoruz ki, yaşamamızı gerektiren maddelerin yapımı ile, ekmeğimizin çıkarılması hemen halledilmelidir. Bunun için de ağır sanayide Devletçilik, toprak reformunda Anayasa'nın uygulanması gerekir. Üretimi ni tüketemeyen ülkelerin son baş vuraçkları yol zordur. Bunun için bizden geri pazar yeri olan ülkeler varken, Atatürk öncülüğü bizde iken, kendimizi kurtaralım. Newyork'dan Moskova'ya çekilen telefon çalışmadan, atla katırın arasında kalmamak için kendi ülkemizin çıkarına kurtuluşa ulaşalım. İktisadi konularda hiç bir zaman olmadığı gibi, şimdi de rejim kavgası olmaz. Ancak bölüşülecek pazar yeri varsa, burası için dev ülkeler rejim adı koyarak savaşırlar. İki dünya savaşının kökü buna bağlıdır. Üçüncü dünya savaşı da bunun için çıkacaksa, ne Amerika ne Rusya yönünde olmadan Türkiye için çıkar yolu bunda bulmaktayız.

Başını ağrıttım canım, haydi hoşça kal, konu Türkiye olunca gezeve oluyorum. Evcek evinize selâm ve sevgiler.

15 Kasım 1968 MALATYA
İSMAİL BEYDEMİR

Güneşin insan üzerinde değişik tesirleri vardır

Prof. Dr. Rasim ADASAL

(Geçen Sayıdan Devam)

GÜNEŞ VE LEKELERİ :

Esas itibariyle 3 kısımdan ibaret olan güneş ışıklarının dünya üstündeki bütün hayat olaylarına, iki fizik fenomen olarak dünyayı aydınlatması ve ısıtmasıyla olan tesirleri bir tartışma konusu olamaz; zira bunlar olmadan hayat izi düşünülemez. Nitekim son bahar sonuyle kışın hayat fenomenlerinde yavaşlama, ilkbaharla yaz esnasında ise fizik ve ruhsal canlanma vardır; ve insan gıdalarının ve meyvalarının çoğu güneşin bol olduğu mevsimde mahsullerini verir. Özellikle kışın aylarca kar altındaki ufak evlerde yaşamak zorunda kalan ve güneşten yoksun olan insanlarda birçok orgânsel ve psikolojik sıkıntılar görülür. Atasözü boş yere "Güneşin girdiği yere doktor girmez" dememiştir. Güneşin zayıf uzunlukta olan mor ötesi "Ultraviolet" dalgaları esasta görünmezler; ve biyolojik özellikleri daha ziyade mikrop öldürücüdür. Bundan sonra mordan kırmızıya doğru giden ışık verici dalgalar gelir; ve nihayet bunun ötesinde de uzun dalgalar "Kırmızı ötesi ışınlar — Infrarouge" tamamiyle ısıtıcı niteliktedir. Stratosfere varan güneş enerjisinin % 40'ı uzaya akseder; ve dünyamızın bundan bir faydası yoktur. % 17 si atmosfer tarafından emilir; % 43 de arza varır. Ancak pis atmosferli havalarda ve özellikle baca dumanlarıyla kaplanan sinayı şehirlerde bu azalma % 10 - 30 arasını bulur. Bu ışınların önemli şekilde azalması dolayısıyla çok önemli sonuçlar olur.

Bir günün 24 saatlik bir döneminde bi-

le güneş değişik tesirler gösterir. Sabah ilkbaharı, öyle yazı, akşam sonbaharı temsil eder. İnsan çok ince laboratuvar incelemelerine tâbi tutulsa bu saatlara göre organizmasında ve sıvılarında az çok biyolojik farklar görülür. Bazı insanların sabah başlayan ve ikindiden sonra hafifleyen yarım baş ağrıları güneşin tesirlerine bağlanmaktadır. Güneş ışıklarının tekrarlı tesiri altında bulunmak sathı dolaşım sistemini değiştirir; ufak damarcıklar adetleri ve kuturları itibariyle artar; ve devamlı bir damar genişlemesi olur. Nitekim güneşle tedavinin hikmetide budur. Güneş banyoları ışınlarının müsbet fizyoloji ve biyolojik özellikleri ve dolayısıyla insan sağlığına faydaları olmakla beraber, bir moda alışkanlığı ve özentisi olarak sınırlı ve zaman tanımayanları çok ciddi orgânsel bozukluklar yaratır; ve hattâ güneşin vurmasına bağlı şiddetli baş ağrıları, sinir huzursuzlukları ve hattâ menenjit taklitleri olur.

GÜNEŞ LEKELERİNİN ÖZEL TESİRLERİ :

Güneşin insan organizmasının gerek fizyolojik ve fizik ve gerekse psikolojik alanını müteessir eden bir önemli fenomenide "Güneş Lekeleri" dir. İlk defa Gallilee tarafından belirtilmiş ve uzun bir süre için de gök bilginleri tarafından inkâr edilmiş olan bu lekeler, son zamanlarda kozmik tesirleri itibariyle bir önem kazanmıştır. Bazan çıplak gözle de farkedilen

bu lekelerin uzunluğu 100.000 Km. yi bulur. Zaman zaman bunlar güneşte daha aktif bir faaliyet, bir püskürme faaliyeti gösterirler. Bunlar güneşin büyüklüğü oranında çok geniş alanlardan ibaret olmaları itibariyle bu görüntüleri esnasında çok önemli kuzey kutup kıvıllıkları, mağnetik kasırgalar, toprakta çok kuvvetli tellurjik akımlar görülür.

Ünlü astronom A. Moreau'nun zaman zaman zevkle bir bilim hikâye kitabı gibi okuduğum "İlmin Bilmeceleri" adlı eserlerinden birkaç satırını aynen alıyorum. "Hayatımın bir kısmı öğretmenlikte geçmiştir. Genel olarak büyük mağnetik sapmanın olduğu günlerde cezalar çoğalmaktaydı; ve güneş lekeleri yalnız pusulayı sarsmıyordu; duyarlı çocukların organizmalarını da sarsıyordu. Güneşe bağlı atmosfer elektriğinin karakterimizi, değişik mizacımızı, davranışlarımızı müteessir ettiği bir gerçektir; ve hattâ politik ilişkileri ve hattâ savaşları ilgilendirir. Yarım asır içinde kuvvetli ordulu Almanya'nın Avrupada diğer memleketlerle yaptığı savaşların güneş krizleri zamanına rastlaması dikkati değer."

"Naturisme" denilen doktrinin Hiphocrate'den asırlar sonra yeniden kurucusu olan ünlü doktor Carton "Tabiatın Ritmlerinin" incelemelerinde güneş lekelerinin en az veya en azgınlıkları zamanlarına göre insan hayatında duraklama ve çöküntü ve aksine sinir kamçılamları ve olayları tesbit edilmiş; ve hattâ daha ileri giderek güneşin aşırı faaliyetleri dönemleriyle sosyal, millî ve uluslararası hırçınlıklar ve ayaklamalar arasında bir tesir ilişkisi kurmuştur. Buna karşılık güneş lekelerinin sükunet zamanlarında dünyada genel bir huzur görülmektedir. Carton birçok savaşlara ait örnekler vermektedir. Birçok yetkili doktorların güneş lekelerinin en yüksek faaliyetleri esnasında birçok kronik hastalıklarda tesbit ettikleri azgınlıklar dikkate değer.

AY DÖNMELERİ VE İNSAN RUHU :

Birçok yıldızlara ait akımlar yani kozmik ışınların tesirleri son zamanlarda "Cosmobiologie" dalı olarak ilerlemeler kaydetmekle beraber, bu dar sütunlarda bunu bir tarafa bırakarak daha ziyade dünyamıza en yakın yıldız olan ve en eski zamanlardan beri hakkında çok şeyler yazılmış bulunan ayın tesirleri hakkında bir özetleme yapmakla yetiniyoruz. Eskilerin ay dönemlerine bağladıkları tesirlerden bir kısmının boş inançlardan ibaret olduğu bir gerçektir. Ancak bunlardan bazıları bilimsel kontrollere ve denemelere dayanmaktadır. Özellikle geçen asrın sonlarında ünlü fizikçi Arthenius bu problemi ciddiyetle ele almış ve ay seyrinin kasırgaların dağıtımında arz miktarısının bozukluklarında, kadınların ay başlarında, sara nöbetlerinde düzenli bir tesiri olduğunu meydana çıkarmıştır. Görüşün esası atmosfer elektriğinde ay dönemleriyle bu çeşitli fenomenler arasındaki bağı kurmaktır. Halen atmosferik cisimler ve dünyamızdan 10 km. yükseklikteki gaz cisimleri arasındaki hava sınırları "Atmosferik Zamanlar" bu görüşü doğrulamaktadır. Ancak kutuplara ait yüksek atmosfere bağlanan gerçek ve objektif elektromağnetik fenomenlerin oluşuna rağmen zamanımız bilimi bu hususta henüz aydınlanmış sayılamaz.

Esasen hekimlikte de bilimin kabul ettikleriyle halk inançları arasında bir boşluk vardır; ve doğrudan doğruya bilimin ispatlamadığı esrarlı olaylar mevcuttur. Ayın insan ruhu üzerindeki tesirleri 2 ayı düşüncede toplanmaktadır. Eskiler özellikle büyüculüğün hâkim olduğu devirlerde, bazı ruhsal bozuklukları ayın tesirine bağlar ve bu gibi insanlara "Lunatic" derlerdi. Uykuda oldukları hâde uzak yerlere gidip dolaşanların mağnetik olarak ay tarafından çekildikleri ve yataklarından çıkıp ona doğru yaklaşmak zorunda kaldıklarına inanılırdı. Bu bir ay hastalığı idi; ve bu seyahat esnasında uykunun devam ettiği ve uyandırılmanın teh-

likeli olduğuna inanılırdı. Bunun gibi, sara gibi diğer bazı devri bozukluklar ay hastalığına bağlanırdı. Şüphesiz ki gece vaki olan birçok devri hallerin ay fenomenleriyle bir ilgileri yoktur; ve bunların etkenleri başka ve değişikdir. Ancak bazı vakalar özellikle ay dolgunluğu zamanında daha çoktur; ve bunların da ay ışığının bollukla yatak odasına girmek suretiyle uyuyanın rüyasına tesir etmesine bağlanmıştır. Nitekim bu gibi vakalarda ışıktan korunma gece dolaşmalarını engeller. Her halde bu gibi insanlarda bir "Işığa Eğilim — Phototropisme" vardır; ve nitekim yüzlerine yakın lamba yaklaştırılmak suretiyle bu aynı hal uyarılmıştır. Bütün bunlar dışında ay dönemleriyle ilgili bazı bozuklukların mevcut olduğunu kabul etmekle beraber, bilimsel bir aydınlanmaları yoktur. Ancak bazı sara nöbetleriyle ay dönemleri arasında yakın ilişki olduğu da doğrudur. Bazı saralar yeni ayın başlamasından evvel belirirler. Dünyanın bir çok yerlerinde halk inancına göre ay dönemleriyle insan üremesi ve tarlaların bereketleri arasında ilişki vardır, Sevdalıların hatıralarında yer alan ay tesirleri yalnız şairlerin tasvir ettikleri ve ilhamlar veren mentaba ait değil, bu yıldızın kozmik özelliklerine de bağlıdır. Fizik sevgi dolunaya ait bir dürtü kabul edilmektedir. Bazı tanınmış kadın doğum uzmanları dolunay ve yeni aydan önce veya sonraki günlere göre kadın ay başlarındaki değişikliklere ait dolgun istatistikler yayınlamışlar; bazıları da ay dönemlerinin ilkbahar mevsimindeki krizler gibi cinsel iç güdü fonksiyonuyla bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir. Bunların bir kısmı aşırı görülmekle beraber, herhalde dünyamıza en yakın olan ve nihayet bir yıl içinde astronotların toprağına konmaları muhtemel olan ay gibi bir yıldızın insan psikoorganizmasına bazı biyolojik tesirler yaptığı bir gerçektir.

Atalarımız iyi ve kötü hava koşullarına karşı büyük bir duyarlılık gösterirler; ve duruma göre havasını kötü buldukları yerden daha güzel havalı yere göç eder-

lerdi. O zamanlar dünyamız barındırdığı nüfusuna göre son derece geniş; ve böyle göçler büyük problemler değildi. Birkaç aile çadırlarını toplamak, çanak çömleklerini battaniyelere sarmak ve hayvanları hazırlamakla beraber yola çıkarlar; ve henüz bilinmeyen güzel bir yer seçerlerdi. Birçok bayındır yerlerin ilk çekirdeklerini bu göçler teşkil etmiştir. 20. Asır insanları için sorun daha karışıktır. Binlerce ve milyonlarca insan büyük merkezlerde devamlı şekilde ve kalabalık toplumlar halinde yaşamak zorundadır; ve ancak meslek ödevleri, memuriyetler dolayısıyla yer değiştirilmektedir. Esasen bugünün insanları boş ve serbest bir dünyada diledikleri şekilde hareket etmek imkânlarından yoksundur. Gerçi imkânlar olduktan sonra saatte 800 km. hızla giden uçaklarla dünyanın her tarafına gidilebilmektedir. Lâkin bunların çoğu iş seyahatleridir. Bunlar da bile şehirlerde sık sık beliren başağrıları, sıkıntılar, hazımsızlıklar, uykusuzluklar dinmekte ve hatta geçmektedir. Bu bir hava ve iklim değişmesine bağlıdır. İklimle insan ruhu arasındaki çeşitli ilişkileri inceleyen ve güzel havalarla iklimlerin birçok hastalıklara karşı şifalı tesirlerini görmüş olan eski hekimler "İklim Tedavisi" ne çok önem verirdiler. Verem bu hastalıkların başında yer alırdı; sanatoryumlar da bu görüşle doğmuştur.

Zamanla bu ihmal edilmiş ve iklimle bir tedavi aracı olarak aşağıdaki düşünceye göre az önem verilmiştir: "Bir zamanlar veremin e niyi tedavisi iklim sanılıyor; dağ havasının ve bazı kuru yerlerin özel vasıfları olduğuna inanılıyordu. Ancak tıbbın bugünkü ilerlemeleri artık bu teoriyi gölgelendirmiştir. Yalnız iklimin tesiri ne veremliyi tedavi edebilir; ve ne de hissedilecek derecede durumunu düzeltebilir. Artık veremliler yerlerinde ve mükemmel sağlık müesseselerinde tedavi edilmelidirler." Şüphesiz ki, yalnız başına iklimin veremi iyi ettiği ileri sürülemez. Çok ciddi ve süreli bir tıbbî bakım ve özel tedaviler şarttır. Ancak sıhhi koşullardan

yoksun bir havanın en iyi tedavinin tesirlerini güçleştireceği de birgerçektir. Uygun bir iklim hastalığın seyrini durdurabilir; ve görülen krizleri azaltabilir hastanın moralini yükseltebilir. Özellikle ke-
miş veremi gibi bazı tüberküloz şekillerinde güneş ışınlarının müsbet tesirleri inkâr edilemez. Verem gibi ruh göküntüsü yaratan bir hastalıkta taze ve kamçılایıcı bir iklim hastaya faydalar sağlar; ve diğer ilâçları kullanmak suretiyle böyle bir hava altında daha çabuk iyi olurlar.

BAZI İKLİMLERİN MENFİ TESİRLERİ

Nem derecesi yüksek olan yerlerde yaşamak normal olan insanlara dokunmasa bile bir çok hastaların sağlıklarına aşıkâr zararları vardır. Nemli havanın vereme olan kötü tesiri bir gerçektir. Bazıları iklim tedavisinin pahalı olduğunu ve herkesin kesesine elverişli olmadığını ileri sürerler. Oysa her yaz şehirlerden binlerce aile çok defa bir modaya ve alışkanlığa uymak ve herkesin yapmış olduğu şeye özenmek dürtüsü ile dünyanın parasını harcayarak deniz kıyılarına ve sayfiyelere giderler. Esasen tüberkülozlu hastalar için de en uygun iklim tedavisi bunların şehirlerine en yakın bir güzel havalı yerdeki sanatoryumda tedavileridir.

Bugün bütün hastane sağlık kurulları hergün binlerce hastaya dinlenme ve hava değişimi raporları verirler. Bunların içinde kafa yorgunları ve nevrozlular, kansızlar, ağır hastalıklardan yeni kurtulmuş olanlar ve trafik kazası geçirmiş olanlar vardır. Bunların içinde birgirmiş olanlar vardır. Bunların içinde birçoğu gerçek bir iklim tedavisi için yer değiştirmez. Özellikle bir memur için bu çok masraflıdır. Gerçek iklim tedavisi daha kolektif kurumlar ve krediler gerektirmektedir. Nitekim birçok meslek kurumları yalnız hastaları için değil, bir yıl içinde yorulmuş olan mensupları için özel kamplar kurmakta; ve yavaş yavaş Türkiye'nin Hopa'dan İskenderun'a kadar

bütün kıyıları bunlarla dolmaktadır. Subaylardan demiryolu memurlarına, bankacıardan beden terbiyesi mensuplarına, öğretmenlerden diğer devlet memurlarına kadar bir çok vatandaşlar bu kamplardan faydalanırlar. Ancak herhalde paraları çok bol olan bazı bankalar veya kurumlar, bu sene Erdek'te gördüğüm gibi, insanın olağan ihtiyaç basamağını aşmak suretiyle ihtisamlı ve masraflı kamp kâşaneleri yaptıkları görülmektedir. Oysa bunların yerine lüks üstü yerler değil, sağlık koşullarını toplayan konforlu dinlenme yerleri daha çok insanı barındırabilir.

İKLİM TEDAVİLERİNİN GEREKLİKLERİ (Eadikasyonları) :

İklim tedavisinden romatizmalılar, astmalılar, ve diğer bazı göğüs ve kalp hastaları, sinir ve ruh yorgunları ve yaşlılar da faydalanırlar. Bunlara göre uygun iklimler ve mevsimler seçmek, çeşitli ve farklı vasıflı suları olan kaplıca tavsiyeleri gibi, artık bir ihtisas probleimidir. Bir hastanın şu veya bu tavsiye ile uluorta olarak İskenderun'a, Alanya'ya, Ünye'ye, Uludağ'a veya Erciyes eteklerine, Urla veya Çeşme kıyılarına gitmesi yetmez. Zira bir romatizmalı ağrılarımın kurtulayım derken daha çok bunları azdıran bir yere gelir. Bir yerde hava görünürde güzeldir; lâkin nemlidir. Romatizmalılara sıcakça ve rutubetsiz, hafif rüzgârlı bir iklim iyi gelir. Bazı romatizmalılar oturdukları yeri değiştirdikten sonra hayret edilecek derecede iyi olurlar. Kalplerinden şikâyet edenler, tansiyonları yüksek olanlar uygun iklimlerde çok daha iyi rahat ederler ve daha uzun müddet yaşarlar. Eski Ankara'nın zengin Ermenileri 50 - 60 yaşlarından sonra hiç olmazsa senenin 6-7 ayında daha az rakımlı yerlere giderlermiş.. Şüphesiz ki 50 sene önceki Ankara ile bugünkü Ankara iklimi arasında büyük farklar vardır. Gençliğimde genç bir doktor yüzbaşı olarak Ankara'da vazife gördüğüm sıralarda kışları soğuktan, şimdi görmediğimiz ve "mayasıl" dediğimiz ağırlı deri şişlik ve çatlaklarından korunmak için yılın

eldiven giymek zorunluğu vardı. İklim değişiklikleri âni olan yerlerde kalp infarktüsleri ve âni ölümleri daha fazla olmaktadır. Kış mevsimi yaşlılar için de çok yorucudur. Sinclair Lewis'in dediği gibi "Kış bir mevsim değildir; bir uğraş ve savaştır". Bu mevsimde yaşlı insan intibak etmek için büyük çabalar harcar.

İKLİM VE TÜRİZM

Zamanımızda milletlerarası turizm ekonomisi bakımından olduğu kadar, psikososyal etkenleri ve sağlık korunmaları itibariyle önemli bir sorundur. İstatistiklere göre geçen yıl 128 milyon insan 13 milyar dolar para harcamak suretiyle kendi memleketleri dışında seyahatler yapmıştır. Şüphesiz ki, bunun insanlığı hizmetleri büyüktür. Nitekim demirperde memleketleri de bunun için vizeleri kaldırmağa başlamıştır. Modern turizm Afrika'nın en hücre yerlerinden kutuplara kadar genişlemektedir ve her tarafta moteller en hücre yerlere kadar gitmektedir. Birçok insanları birkaç saat içinde Kanada'da bir kar fırtınasından sivri sineklerin malarya aşıladıkları tropikal bir havaya geçerler. Sabah saat 11.00 de Londra hava alanında da bir soğuk dalgasına tutulan yolcu üç saat sonra Casablanka'da çok sıcak bir hava dalgasına girer. O halde bütün bu çeşitli seyyahlar, en büyük örneğini binlerce hacı teşkil etmek üzere, sağlık tehditleri altında bulunurlar. Artık seyahat aynı şehirleri görmekten bıkan insanlar için en vahşi ormanlara girmek veya And dağları gibi en yüksek ve güç iklimli yerlere uzanmak suretiyle genişleyecektir. Bundan dolayı bazı Güney Amerika ve Afrika memleketleri iç bölgelerini ziyaret etmek isteyenlere "Güç memleketler" vizesini verirler; ve bir takım sağlık tedbirleri de alırlar. Bu sıralarda çeşitli memleketlerin Olimpiyat kafileri oyunların başlamasından bir ay önce Meksiko yolunu tutmuştur. Zira bunun da yeni bir iklim intibak zorunluğu vardır. Özellikle çok deplasmanlı olan 2 nci lig maçlarında bazı başarısızlıkların ve sinirliliklerin olu-

şunda, diğer etkenler arasında iklim değişmeleri de yer almaktadır.

— SON —

DÜZELTME : Önceki sayıda çıkan yazı dizisinde Tekirdaę ve Hamzabey sahilleri ile ilgili şiir Namık Kemal'e değil Rıza Tevfik'e ait olup şöyledir:

"O yerlerde saba bir bestekârı serse-ridir ki, perişan nağmeler perran olur güya emininden"

Düzeltilirim.

R. A.

TÖYKO matbaası

TÜM ÖĞRETMENLER SINIRLI
SORUMLU YARDIMLAŞMA VE
TÜKETİM KOOPERATİFİ

- KİTAP
- DERGİ
- FATURA
- DAVETİYE
- KART
- CİLT
- V.S.

Basılı evrak

Bütün müşterilerinin işlerini
gönüllerince itina ile yapar

Adres : Rüzgârlı sokak No: 15
Tel : 10 41 68

Ulus — ANKARA

Neden ilerleme olmuyor

Mehmet BİLİR

Şu Ağın Dergimiz ikinci yılını doldurmak ve 20.ci sayısını da çıkarmak üzere-
dir. Bu dergide çıkan yazıları kalite itiba-
riyle seçkin dediğimiz dergiler arasında
yer alacak kadar ilerlemiş olarak görüyo-
rum.

Ben burada Ağınımız ve çevresi neden
ilerlemiyor diye çok kıymetli hemşehrile-
rimizin zaman zaman birbirlerini suçla-
dıklarını bu dergimizin sayıları arasında
okudum.. Bazı yönleri ile hemşehrilerimiz
haklıdır. "Efendim buraya gelin, bura-
da oturun, buraya yatırım yapın ki; Ağı-
nımız ilerlesin" belki bunlar ikinci üçüncü
sebepler olabilir.

Aziz Hemşehrilerim, kanımca bunun
tek sebebi, Ağınımızda yetişen seçkin, ol-
gun kişiler, bu yurt köşesinin olanaklarına
cevap verecek şekilde yetişmedikleri için-
dir.

Ağınımızda çok güzel nar yetişir, bu
konuyu ele alıp narcılığın önemini yeti-
şme şeklini, hangi okulunuzdan, hangi zi-
raat teknisyenimiz eleştirdi, gelip bu yurt
köşesini ilerletmek istedi de, bu toprak
karnımızı doyurmadı. Bir de toprağı kını-
yoruz, toprağı değil kendimizi kınıyalım,
Biz yerimizin olanaklarını geliştirecek şe-
kilde yetişmiyoruz.

Bu beldemizde çok güzel üzüm yetişir;
yine hangi ziraatçımız geldi bu işle uğraş-
tı da aç kaldı.

İşte belirttiğim örneklerden dolayı biz
kendi memleketimize gelmiyoruz. Kasaba-
mızın % 97'si okur yazar, % 80'i tahsil
yapmış kişileriz. Yaptığımız tahsil üre-
tici olmayıp, tüm tüketicidir. Tabiri caiz-
se kâlem efendisi yetişmişiz. Bu neden-
ledir ki; ihtiyacımız olmıyan çok sayıda
memurumuz var, iş yapacak teknik ele-
manla birlikte tarımımızı geliştirecek kim-
semiz yok. Üstelik Ziraat fakültesini bi-
tiren bey, hâlen tarladaki buğdayla ar-
payı birbirinden ayıramaz. Tek nedeni
eğitimimiz bizleri yurdumuzun koşulları-
na göre yetiştirmiyor, rats gele bir eği-
tim düzeninin içindeyiz bunun için ilerle-
me olmuyor. Otuz yıldır Saraycık köyün-
de okul var, hâlen bir pulluğun onarılma-
sı için kentlerimizden adam getirip pulluk
onartıyoruz. Eğer bu okulumuz o yerin
sartlarına cevap verecek şekilde hazırlan-
mış olsaydı biz geri kalmışlıktan çoktan
kurtulurduk.

Örnek vereyim:

Saraycık seksen (80) hanelidir, şimdi
köyde sekiz tane imam var. Konuştuğum
köylülerin tümü çocuklarını imam yap-
mak istiyorlar; sebep "Hem bu dünyayı,
hem o bir dünyayı kazanacaklarmış" Öte
taraf; gezegenleri dolaşırken, biz hâlen
imam yetiştirmekle uğraşıyoruz. Ondan
sonra efendim, biz niçin geri kalıyoruz?
Tekrarlıyorum, geri kalmışlığımızın sebe-
bini yanlış eğitildiğimiz içindir. Bu sade
şimdi değil, bir hayli zamandır böyle devam
etmektedir.

OHA TERS

Bir düzen getirdiler memlekete
Zifiri bir gecede
Taktılar fakirin boynuna
Ço dediler. Çooo!
Ve verdiler ellerine bir avuç darı
Sokak ortasında
Küfrettirdiler
Kendileri,
Ambarları soydular.
Çapaklı sarı öküz yaptılar mazlumları
Sürdüler,
Karasabanın ardından tarlaya
Ellerinde üç çatalı sopayla
Ho dediler. Hooo!
Bir ibadethane yaptırılar
Mermerden
Yeşil camları, kızıl güneşi çeken
Yatırdılar milleti,
Kendileri
Sessizce çekildiler postlarına
Hu dediler. Huuu.
Bir kuşluk vakti
Derinden bir ses geldi
Ve güneşe karşı
Oha ters dedi. Ohaaa tersss.

Hasan ERGÜN

O L S A

Dünyada mektep olsa
Hep insanlık öğretse.
Hiçbir cahil kalmasa,
Herkes mektebe gitse.

Dünyaya çocuk gelse
Doğar doğmaz büyüse
Anneye hiç eziyet,
Babaya dert vermese.

Dünyada ağaç olsa
Dört mevsim meyve verse.
Fakir zengin demeden
Herkes meyveden yese.

Dünyada güneş olsa
Geceler de batmasa.
Herkes namuslu olsa,
Halk halkı aldatmasa.

Dünyada yıldız olsa
Gece gündüz parlasa.
Sıcak olsa yeryüzü,
Fakat kimse yanmasa.

Gülcan KORKMAZ

ÇİKİTA

Mavi Çin gecelerinin esrarlı kızı
Çikita

Solomon adalarında yaşar
Her mevsim aşk yüklü gemilerin uğradığı bu
adada

Yalnız o aşksız bilinir.
Oysa Çikita da aşkların en güzeli en tazeşi
yaşardı

Bir zamanlar
Yerliler tamamlara kaptırınca kendilerini
O kayalarda bulurdu kendini
Bu kentin
Nice mor sabahlarında
Yosunlara o denli bakmazdı Çikita,
Hüzün dolardı gözlerine.
Pembe sabahlarda da
Korku dolu bakışlarından adadan kaçmak
geçerdi

Bir Çin tanrıları bilirdi bu aşkı
Bir de kimsesiz kayalıklar.
Kıskanırlardı çoğu gecelerde Çikitayı,
Aşkını
O
Habersiz,
Korkusuz
Sevilerde erirdi her gece
Satılmış bir göl gecesinde
Çin tanrılarının kıskançlığı doğalcasına
Nice geçmiş geceleri bir çırpıda
Yosun gözlü korsanı tutsak ettiler
Oğün, bu gün
Zavallı Çikita
Karnak mabedinde yanan mumlar misali
Ufaladı korsanın tutkularında
Günlerce iç çekişlerle bekledi
Katar katar bulutlar yolladı korsana
Bir haber çıkmadı...
Sonra da
Gözlerini yolladı koparırcasına
Kaç gece var ki
Sahile giden kayalıklarda bir hayal belirir
Artık tüm yaşantılardan
Kuşkulu bekleyişlerden uzak.
Bir hıçkırık karışır dalgaların kahredici gürül-
tüüne
Bir çift yosun yeşili ile aydınlanır yine karan-
lıklar
Çikita'nın eski anıları her gece burada ağlar.

Mefkûre BİLGİÇ

Çoban Türküsü

Ahmet KARADEMİR

Elleri ayakları çatlak
Atmaca tırnağıyla iner
Yan oturmuş güneş içinde
Ağlar salıncağında çocuk
Üşüyen elleri duvarları deler
Bir ordu içinde bir yağmur
Başları dizginsiz atlarla
Güneşe girer

* * *

Duvarlarda yıkık
Duvarlar küskün
Adamlar duvar içinde
Süsüz maviliklerde
Duvarlar duvarların içinde
Duvarlara gömülü
Duvarlar toprağın içinde

* * *

Uzaklarda bir çoban
Esen rüzgâra biner
Kavalının ucu kırık
Esen yeller içinde

Ağın Kültür Derneği Genel Kurul Toplantısı

Ağın Kültür Derneği üyeleri 29 Aralık 1968 Pazar günü saat 13.00 de Hayırseverler Derneği merkezinde toplandılar. (Bu arada Hayırseverler Derneğine bize toplantı yerini sağladığı için teşekkür ederiz). Bu genel kurul toplantısında görü-şülen, konuşulan, dertleşilen konular üzerinde kısa kısa açıklamalar yapmayı uygun ve yararlı gördük.

Genel kurul başkanlığı seçiminden sonra, Ağın Kültür Derneği başkanı çalışma raporunu okudu ve eleştiriye sundu. Çalışma raporu özetle şöyleydi:

Çalışma raporu genel olarak beş konuyu kapsamaktadır.

1 — Ağın Gecesi : Elden geldiğince çok yönlü olmasına çalışılmış, seyircileri için doyurucu ama ekonomik yönden yetersiz olmuştur. Bölgesel folklorumuzu, Türk ve batı müziğini kapsamaktadır.

2 — Geleneksel bayramlaşma toplantıları yine sürdürülmüştür.

3 — Çalışmaların ağırlık noktasını dergi kapsamıştır. En belirgin ilerleme ve gelişme bu konuda olmuştur. Dergi yazıları ve yazarları yönünden (Kalite ve kantite) sürekli olarak iyiye, olumluya doğru yürümüş, Türkiye ölçüsündeki yazarları içine almıştır. Buna karşılık onaltı sayfadan otuzikiye çoğalan derginin fiyatı yükselince abone sayısı azalmıştır.

4 — Malatya'da ki bir Ağın'ının çabası ile Ağın Kültür Derneğinin Malatya şubesi açılmış ve çalışmalarına başlamıştır.

5 — Ağın Kültür Derneğinin gelir ve giderleri konusunda açıklama yapılmıştır.

Çalışma raporunun okunması, yapabildiklerimiz, yapmak istediklerimiz yanında azdır. Olanaklarımız ölçüsünde bunları yapabildik. Aklanmamızı diler, saygılarımızı sunarız, diyerek sona ermiştir.

Denetleme Kurulu raporunun da okunmasından sonra Ağın Kültür Derneği çalışmalarının eleştirilerine geçilmiştir: İlk sözü alan Nihat İspir; Ağın gecesinin tümüyle seyirciyi doyurmadığından, folkloru

muzun yöresel duygularımızı yansıtmadığından, Türk müziği sanatçılarının (Nice-lik ve nitelik yönünden) yetersiz olduğundan söz etmiş, her açıdan geceyi başarısız bulmuştur.

Dergi konusunda da; biçim yönünden (Kapak ve renk) bir ilerleme ve gelişme olduğunu, kalitedeki gelişmeye karşılık ikinci yılda abone sayısı azaldığına göre kalitede gerileme olduğunu söylemiş, ayrıca derginin belirli düşünce ve ideolojilerin savunuculuğunu yapıp, bu yola emek verdiğini ileri sürmüştür.

İkinci sözü de M. Salim Özer almış, yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu öğrenci olduğundan Ağın gecesi için yeterli zaman ayırlamadığını söylemiş, bunca çalışma ile, bundan iyisinin yapılamayacağını savunmuştur. Daha sonraki konuşmacılardan Muammer Niksarlı, Ağın gecesi çalışmalarının İspirin ifade ettiği gibi üç aya değil, bir hafta içine sığdırıldığını, yönetim kurulu çalışmalarının ise toplantı yeri bulunamayışı yüzünden aksadığını, ayrıca bayramlaşma toplantılarına Ağın'lıların yeterince ilgi göstermediğini söyledi.

Mustafa Niksarlı, Ağın gecesinden herkesin hoşnut olarak ayrıldığını, bundan başka derginin her sayıda olumlu aşamalar gösterdiğini söyledi.

Daha sonra Erkal Gencaydın, Oktay Gençosmanoğlu, Ünal Özmen, Dr. Hamit Soylu, Hüseyin Kabasakal'da dernek çalışmalarını konusundaki düşüncelerini açıkladılar. Son sözü de Ağın Kültür Derneği Başkanı Dr. Vâkıf Özkul almış ve eleştirilere gereken cevapları vermiştir.

Dilekler konusunda kimi üyeler şunları söylemişlerdir:

1 — Bayramlaşma toplantılarına ilginin artması yönünden bazı değişiklik ve yenilikler yapılması,

2 — Ağın Kültür Derneğinin, Ağın şubesi ile ilişki kurularak etken bir duruma getirilmesi,

3 — Ağın'lıları haftanın belirli günlerinde bir araya getirebilmek için bir lokal sağlanması,

4 — Derneğin kuruluşundan bu güne-

Ömer Lütfi Yücel

(Baştarafı sayfa 12'de)

rın huzuru içinde emekli olmuştur. Kurduğu eğitim düzeni ve disiplini sayesinde memleketin kaderine yön veren bir çok büyük insan yetiştirmiştir.

Gene onun rasyonel çalışmaları, verdiği olumlu yön etkisinde onun zamanında Maltepe Askerî lisesinden üstün başarılı öğrenciler yetişmiş ve diğer askeri lisele-re nisbetle fazla sayıda öğrenci Avrupa'da Mühendislik tahsiline gidebilmiştir.

Ömer Lütfi Bey'in bence hepsi de kıymetli olan hizmetlerinden en önemlisi, Ağın'a ve Ağınılılara olanıdır. Onun yurt hizmetine atıldığı çağın Ağını -geçmiş za-

dek, yıllık ödentilerini vermeyen üyelere çağrıda bulunduktan sonra tüzük hükümleri gereğince işlem yapılması ve gerekirse üyelikten çıkarılması, (ayrıca bu Genel Kurul'un yapılabilmesi bakımından da kolaylık sağlayacaktır). Ayrıca yıllık ödentilerin toplanması konusunda titizlik ve önemle durulması,

5 — Dergi postalama ve dağıtım işlerinin bir elden yürütülmesi dileğinde bulunmuşlardır. (Üyelerden Erkal Gencaydın kitap dağıtım işleriyle ilgili olduğundan bu işi yapmayı istemiştir.

Bu dileklerden sonra seçimlere geçilmiş; Gülçin Baytaş, Ülkü Soylu, Güner Özmen, Erkal Gencaydın ve Rüştü Asyalı yönetim kuruluna; Hüseyin Kabazakal ve Hüseyin Tuncer'de denetleme kuruluna seçilmişlerdir.

Yeni Yönetim Kurulu ilk toplantısında görev bölümü yapmıştır. Buna göre:

Gülçin Baytaş (Başkan)

Gülçin Baytaş (Başkan Yardımcısı)

Ülkü Soylu (Yazman)

Erkal Gencaydın (Sayman)

Rüştü Asyalı (Dergi yöneticisi) olmuşlardır.

İşte bu yılki Genel Kurul toplantısının kısa özeti bu. Görüşülen, konuşulan, tartışılan konular ve düşünceler bunlar. Yargı da okuyucularımızın. Saygılarımızla.

AĞIN

man olur ki- yazımızda çizdiğimiz tablodaki gibidir.

Kendi kaderinin aşılmaz duvarları içine gömülü gelirsiniz, hamisiz, fakir perişan, cahil Ağın.. Bir medrese ve bir ilk okul.. Buralardan yetişenler de dahından düşen bir meyve gibi yerinde kalmaktadır. Gericici, kaderci, tutucu bir mistisizm içinde bocalıyan, şehitler yurdu, yaşlıları, kadınları ve çocukları ile kaderine küskün zavallı Ağın...

İşte Ömer Lütfi bey o Ağına geliyor; ihtiyar dedelerle, dul analarla konuşuyor.. öğretmenliğin anlamını, değerini, kurtuluşlarının bu yönde olacağını anlatıyor, inandırıyor ve beraberinde kalabalık bir öğrenci kafilisi ile Elâzığ'a dönüyor. Bu başlangıç çok verimli ve uyandırıcı olmuş ve devam etmiştir. Bu günkü Ağınılıların okuma nisbetindeki yüzde üstünlük o başlangıcın nurundan gelir.

Bu kısma ait söylediklerimi özetlersem; Ömer Lütfi bey; köy mistisizminin tutucu pençesi altında uyuyan topraklı, taşlı bir cevheri aldı işledi. Ona değer ve ışık kazandırdı. Bugün yurdun her tarafında her mevki ve makamda görev yerleri işgal ediyorsak, kendimize medeni ortamda bir hiza göstergesi çizebilmişsek; bunun, Ömer Lütfi Bey'in Ağın'a uzattığı eliyle serptiği tohumların yeşertisinin bir devamı olduğunu bilhassa belirtmek gerekir.

Ömer Lütfi bey unutulmuşsa, bugünkü gençlik tanıımıyorsa bunun günahı bizim, daha çok bizden önceki kuşağındır. Uzun bir ömrü dolduran talihsiz ve yorucu bir mücadelenin öldüremediği bu kıymetli varlığımızı, kadir ve kıymet bilmezliğimizle -bari biz- öldürmeyelim ve lâıyk olduğu şekilde yaşatalım.

NCT : Bu yazının hazırlanmasında, bilmediklerimize ışık tutan kıymetli hemşehrimiz Öğretmen Fikri Yücel Hocamıza minnet ve şükranımızı saygılarımla sunarım. Metinde "öğretmen okulu" terimi yeni dile uyulsun diye yazılmıştır. Gerçekte terim, "dar-ül muallimîn" dir. H. K.

**YENİ
YILINIZ
KUTLU
OLSUN**

AĞIN

Sayın Abonemiz

Sevgi ve desteğinizle yaşayan derginizin, 1969 yılı abone ücreti olan 24 lirayı ve 1968 yılı ikinci taksidiniz 12 lirayı T.C. Ziraat Bankası Kızılay şubesi (630/59) veya Türkiye Vakıflar Bankası Cebeci şubesi (20-19-6) nolu hesaplara göndermek üzere bu bankaların bulunduğunuz yerdeki şube ve ajanslarına hemen yatırmanızı saygılarımızla bildiririz.

Ressamın Duyguları Tablolarında,
Şairin Yaşantıları Mısralarında,
Yazarın Düşünceleri Kitaplarında,
1969'un yenilikleri ise :

AĞIN KUYUMCUSU

HALÛK NİKSARLI'da

**Altın ve Mücevherat ihtiyaçlarınız, Her
türlü Tamir i leriniz ve saat ihtiyaçlarınız
için Emrinizdedir.**

**Ancak ma azamızda bulunabilecek çok
orijinal modeller için Türkiye'nin her
tarafından sipariş kabul edilir.**

PARK CADDESİ No : 37

EL Zİ 